

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**VOLEYBOL HAKEMLERİNİN EGO VE GÖREV
YÖNELİMLERİ BAKIMINDAN ÖZ YETERLİKLERİNİN
İNCELENMESİ**

NAZLI EKMEKÇİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPORDA PSİKO-SOSYAL ALANLAR BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ AYLİN ZEKİOĞLU
2. DANIŞMAN
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ NİHAL DAL

MANİSA- 2018

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**VOLEYBOL HAKEMLERİNİN EGO VE GÖREV
YÖNELİMLERİ BAKIMINDAN ÖZ YETERLİKLERİNİN
İNCELENMESİ**

NAZLI EKMEKÇİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPORDA PSİKO-SOSYAL ALANLAR BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ AYLİN ZEKİOĞLU

2. DANIŞMAN

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ NİHAL DAL

TEZ SINAV JÜRİSİ

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ AYLİN ZEKİOĞLU

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ NEVZAT MUTLUTÜRK

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MUHAMMET ÖZER

MANİSA- 2018

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilemeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışım olmadığını beyan ederim.

Nazlı EKMEKÇİ

TEŞEKKÜR

Öğrencisi olmaktan onur duyduğum, bana her anlamda yol gösterip, ışık olan çok değerli danışmanlarım Dr. Öğretim Üyesi Syn. Aylin ZEKİOĞLU ve Dr. Öğretim Üyesi Syn. Nihal DAL'a

Hem lisans hemde yüksek lisans serüvenimde derslerinden ve öğretilerinden bana pek çok şey kazandıran Doç. Dr. Syn. Serdar TOK' a,

Tezimin analiz bölümü için yardımlarını esirgemeyen ve her sorduğumda sabırla anlatmaya devam eden Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Psikoloji Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Syn. Arkun TATAR'a

Çalışmam sırasında yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen Arş. Gör. Syn. Naci KALKAN, Arş. Gör. Syn. İlker BALIKÇI ve çok değerli dostum Ulusal Hakem Syn. Umut MADEN'e

Anketlerin uygulanmasında illerde bana destek olan hakem arkadaşlarım ve büyüklerime, İstanbul'dan Uluslararası Hakem Syn. Erdal AKINCI, Ankara'dan Ulusal Hakem Syn. Gizem ÇALIK, Isparta'dan Ulusal Hakem Syn. Hakkı DEMİRALAY, Denizli'den Ulusal Hakem Syn. Burak TÜRKÖZ, Aydın'dan Ulusal Hakem Syn. Onur GÖÇMENGİL, Kayseri'den Ulusal Hakem Syn. Gülseda Güneri DURSUN ve çalışmaya katılarak desteklerini esirgemeyen tüm Voleybol hakemlerine,

Tez çalışmam sırasında ve ihtiyacım olan her zaman her türlü kahrımı çeken çok sevgili eşim Mustafa EKMEKÇİ'ye ve ailesine,

Eğitim hayatımda maddi manevi desteğini benden esirgemeyen, bugün ayaklarım üzerinde durmamı sağlayan sevgili anneme, babama, ablama ve değerli kardeşim Tülin KEBENÇÜ'ye çok teşekkür ederim.

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Alt Boyutları.....	19
Tablo 2. Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	20
Tablo 3. Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	21
Tablo 4. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Alt Boyutları.....	23
Tablo 5. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Bütünü İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	24
Tablo 6. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	25
Tablo 7. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	25
Tablo 8. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	26
Tablo 9. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	26
Tablo 10. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	27
Tablo 11. Sosyo-Demografik Değişkenlerin Dağılımı.....	27
Tablo 12. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği, Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Betimleyici İstatistikleri.....	29
Tablo 13. Hakem Öz yeterlik Ölçeği ve Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Alt Boyutları Arası Korelasyon Katsayıları.....	30
Tablo 14. Cinsiyet Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	

Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puanları T Testi Sonuçları.....	32
Tablo 15. Meslek Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	34
Tablo 16. Yaş Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	36
Tablo 17. Deneyim Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	40
Tablo 18. Klasman Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	44
Tablo 19. Şehir Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	47

KISALTMALAR

Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği	SEGYÖ
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	HÖYÖ
The Task and Ego Orientation in Sport Questionnaire.....	TEOSQ
The Referee Self-Efficacy Scale.....	REFS

İÇİNDEKİLER

BEYAN.....	i
KISALTMALAR.....	v
1. ÖZET.....	1
2. SUMMARY.....	3
3. GİRİŞ.....	5
4. GENEL BİLGİLER.....	6
4.1. HEDEF YÖNELİMİ.....	6
4.1.1. Başarı Hedef Kuramı	6
4.1.2. Sporda Hedef Yönelimi	6
4.1.3. Görev ve Ego Yönelimli Hedefler	7
4.1.4. Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi İlişkisi	7
4.1.5. Sporda Hedef Yönelimi ile ilgili Türkiye’de Yapılan Başlıca Araştırmalar.....	8
4.1.6. Sporda Hedef Yönelimi ile ilgili Yurtdışında Yapılan Başlıca Araştırmalar....	10
4.2. ÖZ YETERLİK.....	12
4.2.1. Öz yeterliğin Tanımı.....	12
4.2.2. Öz yeterlik Kavramının Önemi, Özellikleri, Kapsamı ve Faydaları	13
4.3.VOLEYBOL HAKEMLİĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.	14
4.3.1. Voleybol Hakemliği ve Özellikleri.....	14
4.3.2. Voleybol Hakemi Olmanın Koşulları.....	15
4.3.3. Voleybol Hakemliği Klasman Çeşitleri.....	16
5. GEREÇ VE YÖNTEM	17
5.1. Araştırmanın Amacı	17
5.2. Araştırmanın Soruları.....	17
5.3. Araştırmanın Tipi	17
5.4. Araştırmanın Yeri ve Zamanı	17
5.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	18
5.6. Araştırmanın Bağımlı-Bağımsız Değişkenleri	18
5.7. Araştırmanın Veri Toplama Araçları	18
5.7.1. Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği (SEGYÖ).....	18

5.7.1.1. Tablo 1. Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Alt Boyutları.....	19
5.7.1.2. Tablo 2. Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	20
5.7.1.3. Tablo 3. Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	21
5.7.2. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği (HÖYÖ).....	22
5.7.2.1. Tablo 4. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Alt Boyutları.....	23
5.7.2.2. Tablo 5. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Bütünü İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	24
5.7.2.3. Tablo 6. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	25
5.7.2.4. Tablo 7. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	25
5.7.2.5. Tablo 8. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	26
5.7.2.6. Tablo 9. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	26
5.7.2.7. Tablo 10. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları.....	27
5.7.3. Sosyo-Demografik Veriler.....	27
5.7.3.1. Tablo 11. Sosyo-Demografik Değişkenlerin Dağılımı.....	27
5.8. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi.....	28
5.9. Verilerin Analizi.....	28
6. BULGULAR.....	29
6.1. Tablo 12. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği, Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Betimleyici İstatistikleri.....	29

6.2. Tablo 13. Hakem Öz yeterlik Ölçeği ve Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Alt Boyutları Arası Korelasyon Katsayıları.....	30
6.3. Tablo 14. Cinsiyet Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puanları T Testi Sonuçları.....	32
6.4. Tablo 15. Meslek Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	34
6.5. Tablo 16. Yaş Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	36
6.6. Tablo 17. Deneyim Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	40
6.7. Tablo 18. Klasman Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	44

6.8. Tablo 19. Şehir Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları.....	47
7. TARTIŞMA.....	53
8. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	60
9.KAYNAKLAR.....	62
10. EKLER.....	71
Ek-1 Sosyo-demografik Bilgi Formu.....	71
Ek-2 Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği.....	71
Ek-3 Hakem Öz Yeterlik Ölçeği.....	72
Ek 4 Etik Kurul İzni.....	73
Ek-5 Ölçek Kullanım İzinleri.....	74
Ek-6 Yönetim Kurulu Kararı Örneği.....	76
Ek-7 Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Formu.....	77
Ek-8 Uygulama İzni Formu.....	78
ÖZGEÇMİŞ.....	79

Tezin Başlığı: Voleybol Hakemlerinin Ego ve Görev Yönelimleri Bakımından Öz Yeterliklerinin İncelenmesi

Öğrencinin Adı: Nazlı EKMEKÇİ

Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Aylin ZEKİOĞLU

2. Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Nihal DAL

Anabilim Dalı: Sporda Psiko-sosyal Alanlar Anabilim Dalı

1. ÖZET

Amaç: Voleybol hakemlerinin ego ve görev yönelimleri ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki incelenerek demografik özelliklerine göre bu ilişkinin değişip değişmediğinin araştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın çalışma grubu 2017-2018 sezonunda İzmir, Kayseri, Denizli, Aydın, Ankara, İstanbul ve Isparta illerinde faal olarak görev yapan 279 voleybol hakeminden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak Sporda ego ve görev yönelimi ölçeği ve Hakem öz yeterlik ölçeği ile sosyo-demografik veri formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Analysis of Variances) ve bağlantısız gruplar için t-testi (independent t-test) ile karşılaştırma sonuçlarına yer verilmiştir. Varyans analizlerinde gruplar arası farklılık için Tukey-B çoklu karşılaştırma (Post Hoc Multiple Comparison) testi uygulanmıştır.

Bulgular: Fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, karar verme, baskı, iletişim, HÖYÖ toplam puanı ve görev yönelimi alt boyutlarının her birinin birbirleri ile, ego yönelimi alt boyutununsa sadece görev yönelimi alt boyutu ile anlamlı bir ilişki içinde olduğu görülmüştür.

Cinsiyet gruplarına göre fiziksel yeterlik alt boyutu ve karar verme alt boyutu, Yaş ($F(4,261)=3,660$; $p<0,05$) ve Deneyim ($F(5,258)=3,295$; $p<0,05$) gruplarının karar verme alt boyutu, Klasman gruplarının karar verme alt boyutu ($F(3,266)=3,912$; $p<0,05$) ve ego yönelimi alt boyutu ($F(3,267)=3,079$; $p<0,05$) Şehir gruplarının ego yönelimi alt boyutu ($F(6,267)=6,190$; $p<0,05$) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunurken meslek gruplarının alt boyut toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Sonuçlar: Araştırmanın sonucunda voleybol hakemlerinin ego ve görev yönelimleri ile öz yeterlikleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüş ve cinsiyet, yaş, deneyim, şehir ve klasman değişkenleri arasında farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Ego yönelimi, Görev yönelimi, Öz yeterlik, Hakem

Title: Examination of Self-efficacy of Volleyball Referees in terms of Ego and Task Orientations

Name of the student: Nazlı EKMEKÇİ

Advisor: Dr. Instructor Aylin ZEKİOĞLU

Second Advisor: Dr. Instructor Nihal DAL

My department is: Sporda Psycho-social Fields

2. SUMMARY

Objective: The aim of this research is to investigate whether the relationship between ego and task orientation and self-efficacy of volleyball referees has changed according to their demographic characteristics.

Materials and Methods: The study group consisted of 279 volleyball referees who were active in İzmir, Kayseri, Denizli, Aydın, Ankara, İstanbul and Isparta during 2017-2018 season. The Task and Ego Orientation in Sport Questionnaire (TEOSQ) and the referee self-efficacy scale (REFS) and the socio-demographic data form were used as data collection tools. One-way analysis of variance (ANOVA) and t-test (t-test) for unconnected groups were included in the evaluation of the data. In the analysis of variance, the Tukey-B multiple comparison test was applied for differences between the groups.

Findings: It has been found that physical competence, gaming knowledge, decision making, printing, communication, (REFS) total score and task orientation subscales each have a significant relationship with each other, and with ego orientation subscale and only task orientation subscale.

The sub-dimension of physical competence and decision making sub-dimension according to gender groups, decision making sub-dimension of age ($F(4,261) = 3,660$, $p < 0,05$) and Experience ($F(5,258) = 3,295$, $p < 0,05$) The ego orientation subdimension of city groups ($F(6,267) = 3,912$, $p < 0,05$) and ego orientation subdimension ($F(3,267) = 6,190$; $p < 0,05$), there was no statistically significant difference between the mean scores of the subscales of the occupational groups.

Conclusion: As a result of the research, it has been found that volleyball referees have a meaningful relationship between ego and task orientation and self-efficacy, and there are differences between gender, age, experience, city and classroom variables.

Key Words: Ego orientation, Task orientation, Self-efficacy, Referee

3. GİRİŞ

Spor; sosyal bir olgu olarak her yaş kademesi ve meslektan katılım ve izleyici bulur (Öztürk Kuter, 1997). Bu alanda yapılan araştırmalar ve varolan teknolojik gelişmeler sonucunda sporun multidisipliner bir branş olarak farkındalık yaratmaya başladığını göz önüne sermiştir. Sporda başarı güdülenmesi içerisinde sportif davranışın yapısını bu disiplinden biri olarak spor psikolojisi incelemektedir (Kayđusuz ve ark., 2016). Nicholls'un öne sürmüş olduğu hedef yönelimi kuramı, Duda (1989) tarafından spor alanında uygulanmış ve hedef yönelimi üzerine yapılan araştırmalar bizlere iki bağımsız başarı fikrinin olduğunu göstermiştir. Bunlar görev yönelimli hedefler ve ego yönelimli hedeflerdir (Duda ve Nicholls, 1992).Bireylerin yetenek düzeyi ile bu iki hedef yönelimi birbiriyle ilişkilidir (Toros, 2000). Hedef yönelimlerinden biri olan görev yönelimli hedeflere sahip olan bireyin, beceri gelişimi, yeni beceri öğrenme, görevde ustalığı gösterme ve sıkı çalışma üzerinde odaklandığı belirtilmektedir (Toros, 2001). Bir diğer hedef yönelimi olan ego yönelimli hedeflerde ise, bireyin etrafına kendini kanıtlamaya çabası içerisinde olduğu belirtilmektedir. Ego yönelimli hedeflerde; yarışma içerisinde daha az çaba ile rakiplerini alt etme birey için bireysel başarının kaynağı olarak görölmektedir (Toros, 2002). Ayrıca "en iyi" olmak başkalarına göre üstün olmak anlamına geldiği için ego yönelimli hedeflerde "kazanmak" oldukça önemlidir (Bray, Balaguer ve Duda, 2004).

Fiziksel gelişim ile birlikte ruhsal ve sosyal sağlığın korunmasında etkili olan voleybol gibi branşların kurallar içerisinde sistemli bir şekilde yürütölebilmesi için hakemler gibi bu müsabakaları yönetenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Hakemler federasyonların belirledikleri kurallar ve yetkilerle üzerlerine yüklenen sorumluluklar içerisinde müsabakaları yönetmek gibi önemli bir görevi yerine getirmeye çalışmaktadırlar (Karataş ve ark. 2013). Bu bağlamda hakem ve davranışları başarıyı etkileyen en önemli faktörlerden biridir (Pepe ve ark. 1999). Sporcu ve hakemlerin farklı değer ve hedefleri vardır. Bu farklılık da bizlere hakemlerin sporculardan farklı görev yönelimleri olduğunu göstermektedir. Hakemlerin içinde bulunduğu ortamı etkileyen faktörleri de inceleyerek bu alanda katkı sağlamak önemlidir.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. HEDEF YÖNELİMİ

4.1.1. Başarı Hedef Kuramı

Öğrenmeye yönelik araştırmalarda bilişsel süreçler ve uyaran-tepki etkileşiminin daha çok üzerinde durulduğu gözlenirken süreç içerisinde zihinsel fonksiyonlar ön planda tutularak öğrenmede rolü olan duygu ve güdülenmenin işlevi kendini yeterince gösterememiştir. Öğrenmede önemli olan güdülenmenin rolü bu alanda yapılan çalışmalar arttıkça daha belirgin olmaya başlamıştır (Uzbe, 2013). Sporda ve spor psikolojisinde başarı güdülenmesi, güdülenmenin öğrenmeye olan etkisi göz önünde bulundurulduğunda akademik yönelimin yanında yer almıştır. Başarı hedef yönelimleri “yetkinlikle ilgili faaliyetlerin hedefi veya bilişsel-dinamik odağı” biçiminde tanımlanırken hedef yöneliminin, bireyin başarı ortamı için nasıl tanımlayıp, yorumlayacağı ve tepki vereceğine dair bir ortam geliştirmesine neden olduğu düşünülmektedir (Dweck, 1986; Pintrich, P. R. 2000). Güdüsel bir süreç içerisinde yaklaşma-kaçınma temelinde yer alan başarı hedef yönelimleri incelendiğinde yaklaşma güdüsü, olumlu uyarıcılardan olumsuz uyarıcılardan (objeler, olaylar, olasılıklar) uzaklaşmak amacıyla davranışın harekete geçirilmesi (Elliot, 2006) olarak tanımlanmaktadır. Bir sonraki bölümde başarı hedef yönelimi sporun içinde incelenmektedir.

4.1.2. Sporda Hedef Yönelimi

Başarı hedef yönelimi ilk önce akademik güdülenme üzerine düşünülürken sonrasında spor ve egzersiz alanında da formüle edilerek bu alanda da etki göstermeye başlamıştır (Bruin, ve ark. 2009). Bu alanda başarı hedef yönelimi kavramının öncüsü olan Nicholls’a göre başarı hedef yönelimleri, bireyin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak içinde bulunduğu durumun şekline göre belirlenmektedir (Jagacinski ve Strickland, 2000). Başarı motivasyonunun temel unsurlarından biri olarak sporcunun hedeflerine gösterdiği bağlılık gösterilmektedir (Duda, 1989).

Başarı hedef yönelim kuramına göre; insanlar, başarı hissi hedeflere ulaştıkları anda elde edilir ve değeri hedefin sporcu tarafından başarılmasına göre verilir (Nicholls ve ark.1989). Hedef yönelimine uygun olarak başarı veya başarısızlık hissi

sporunun hedef yönelimine bağılyken aynı zamanda hedef yönelimi kişinin başarısını değerlendirdiği objektifidir (Nicholls, 1984). Hedef yönelimleri daha ayrıntılı biçimde incelenmelidir.

4.1.3. Görev ve Ego Yönelimli Hedefler

Spor ve egzersiz psikologları göre bir çok motivasyon tarzları vardır (Weinberg ve Gould 1995). Bireyin spor faaliyetleri için motivasyon sağlamanın temelinde her bireyin farklı amaçlarla spora katıldıkları anlaşılmıştır (Walling ve Duda 1995). Buna uygun olarak Duda (1989), Duda ve White (1992) sporda hedeflere ulaşma ve başarı güdülenmesinde Nicholls'un gelişimsel temelli algılanan yetenek kuramından etkilenererek iki temel stil ayırt etmişlerdir. Bunlardan birincisi görev ile ilişkili hedef yönelimidir. Görev yönelimini benimseyen sporcular beceri gelişimini, öğrenmeyi, görevde ustalaşmayı, takım uyumunu ve işbirliğini önde tutarken Duda ve ark. (1995), görev ile ilişkili hedef yöneliminin doyum, sporla içsel yönden ilgilenme, keyif alma ile olumlu yönde ilişkili olduğunu bulmuşlardır. İkincisi ise ego yönelimidir. Ego yönelimli hedeflere sahip olan bireyler üstünlük kurmaya, rakiplerini yenmeye ve yapılan çalışmanın sonucuna odaklaşırlar. Çalışmalar, ego yönelimli hedeflere sahip olan bireylerde direnç azlığı, yüksek kaygı düzeyine, sportif çalışmalardan daha az keyif alma ve doyuma yol açtığını göstermektedir (Boyd, 1990; Duda, 1992; Duda ve Chi, 1989). Görev ve ego yönelimli hedeflerin arasındaki ilişkiler incelendiğinde kavramlar daha iyi anlaşılabilir.

4.1.4. Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi İlişkisi

Görev ve ego yönelimi hedef yönelimin alt boyutları olmakla beraber birbirlerinden farklı özellikleri olduğu belirtilmiştir. Burdan yola çıkarak bu iki hedef yöneliminden birisine daha baskın bir şekilde sahip olan sporcuların temel amacı olarak kendisinin ulaşması gereken hedeflerine yönelmesidir (Elliot, 1999). Sporunun aynı anda görev ve ego hedef yöneliminde olmasıyla yarışma ortamında ulaşılmak istenen hedefi başarma isteği ve yapılan sporun amacı gereği sonuca birlikte gitme zorunluluğu ile sporcuyu aynı anda görev yönelimli davranmaya da yönelttiği düşünölmektedir. Takım içerisinde elde edilen başarılarda pay sahibi olarak daha fazla söz sahibi olma isteği sporcuların ego ve görev yönelimli davranmaya da yönelttiği

düşünülmektedir (Kocaekşi, 2010). Görev yönelimli sporcularda genellikle çok çaba gösterme, zor görevler seçme ve daha fazla ısrarlı olma gibi istenilen ya da uyum sağlayabilen başarıma davranışları ile ilişkilidir. Diğer yandan ego yönelimi ise daha az çaba ve direnç eksikliği gösterme, özellikle olumsuz çıktılar karşısında daha düşük algılanan yeterlik istenmeyen durumlar ile sonuçlanır (Sit ve Lindner, 2005). Hedef yönelimler hakkında yapılan çalışmalar incelendiğinde daha geniş bir bilgi birikimine sahip olabiliriz.

4.1.5. Hedef Yönelimi İle İlgili Türkiye’de Yapılan Başlıca Araştırmalar

Sporda hedef yönelimi araştırmaları son zamanlarda oldukça artmış, yurtdışında ve yurtdışında bu alanda yapılan çalışmalar literatürü zenginleştirmeye başlamıştır. Türkiye’de yapılan başlıca hedef yönelimi çalışmalarını inceleyebiliriz.

Biçimlendirmeye yönelik değerlendirme sürecinin performansa dayalı tekniklerle yürütülerek bireylerin baskın olan hedef yönelimleri üzerindeki etkisinin incelenmiş olduğu araştırma sonucunda performansa dayalı tekniklerle yürütülen biçimlendirmeye yönelik değerlendirme sürecinin öğrencilerin baskın olan hedef yönelimi üzerinde kısmen etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre deneysel işlem süreci bitiminde bireylerin öğrenme-yaklaşma yönelimine sahip olurken performans-yaklaşma yönelimine sahip olma düzeylerinde düşüş olduğu görülmüştür. Bireylerin öğrenme-kaçınma ve performans kaçınma yönelimine sahip olma düzeylerinde ise anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir (Buldur ve Doğan, 2017).

Serbest ve grekoromen stil güreşçilerinin yaşam doyumu ile hedef yönelimler arasındaki ilişki incelendiğinde grekoromen stil ve serbest stil tüm güreşçilerin yaşam doyumları ile hedef yönelimleri arasında aylık gelir, başarı düzeyi, yaş ve deneyim değişkenleri arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Güreşçilerin yaşam doyumu ile hedef yönelim düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (Toy, 2015).

Lise düzeyinde oynayan erkek voleybolcularda, hedef yönelimleri ile algılanan motivasyonel iklim arasındaki ilişki, 18 okul takımında oynayan, toplam 156 erkek

liseli voleybolcu katılmış ve araştırma sonucunda liseli erkek voleybolcuların görev ile ilişkili hedef yönelimi ortalamalarının, Hedef yönelimi ve motivasyonel iklim arasındaki ilişkilerde, görev yönelimi ve ustalık iklimi arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ego ile ilişkili hedef yönelimi ile ustalık ve performans iklimleri arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir. Bu çalışmada liseli erkek voleybolcuların görev ile ilişkili hedef yönelimleri arttıkça ustalık iklimlerinin de artacağı sonucuna ulaşılmıştır (Toros ve Koruç, 2005).

Elit ve elit olmayan basketbol oyuncularının yaşam doyumları, performans iklimlerinin ve hedef yönelimlerinin incelendiği bu çalışmada basketbol oyuncularının yüksek yaşam doyumuna sahip ve performans ikliminin ortalama puanlarının, ego ile ilgili hedef yönelimi ortalama puanlarından farklı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Hem performans iklimi hem de ego ile ilişkili hedef yönelimi skorlarının yüksek olanların yaşamdan daha çok keyif aldığı görülmüştür. Elit ve elit olmayan erkek basketbolcuların ego yönelimi ve hedef yönelimi ile performans iklimi arasında anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir (Toros, 2001).

Sporda antrenörün liderlik davranışlarının algılanan motivasyonel iklim, içsel güdülenme, hedef yönelimleri ve kolektif yeterlik gibi farklı olgularla ilişkili olduğunu düşünerek yapılan araştırma bulgularında; genç erkek sporcularda algılanan liderlik stillerinin; elde edilen başarı ve bireysel gelişimde önemli yer tutan algılanan motivasyonel iklim ve başarı algısını belirlemedeki durumu ele alınmış; çalışmada da antrenörün eğitici-destekleyici tutumlarının algılanan ustalık ikliminin, eğitici destekleyici ve açıklayıcı-ödüllendirici davranışlarının görev ile ilişkili hedef yönelimli başarı algısı oluşmasında etkili olduğunu belirtmiştir. Antrenörün otokratik davranışları, performans iklimi düşüncesine sebep olurken, otokratik ve açıklayıcı-ödüllendirici davranışları ise sporcularda ego ile ilişkili hedef yönelimli başarı düşüncesine neden olduğu görülmüştür. Antrenör tarafından kabul edilen liderlik stilleri genç sporcuların algıladıkları motivasyonel iklimleri ve başarı algılarını değişik şekillerde etkilediği, bunun yanında sporcunun spor ortamındaki davranışlarının nedenini açıklamakta ve başarı tanımlarını şekillendirdiği görülmüştür (Kelecek ve ark. 2012).

Görev ile ilişkili hedef yönelimi puanları ile demokratik davranış, eğitim öğretim davranışı, sosyal destek ve ödüllendirici davranış puanları açısından ve ego ile ilişkili hedef yönelim puanları ile sosyal destek puanları ve otoriter davranış puanları, eskrimcilerde algılanan antrenörlük davranışı bakımından anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bunun sonucunda hedef yönelimleri ile antrenörlük davranışı ve kolektif yeterlik arasında bir ilişki vardır ve ilişki düzeylerinin değişebildiği gözlenmiştir (Toros ve Duvan, 2011).

Müsabaka içinde oyunda kalma süreleri ile yaşam doyumu, algılanan motivasyonel iklim ve hedef yönelimleri arasındaki ilişkinin incelendiği genç basketbolcuların görev yönelimli, ego yönelimli hedefler ve performans iklimi ile oyunda kalma süreleri arasında herhangi bir ilişki olmadığı belirtilmiştir (Toros, T. 2005).

Turnuva öncesi ve turnuva sonrası, hedef yönelimleri sporcuların algıladıkları antrenörlük davranışı, algılanan motivasyonel iklim, takım sargınlığı ve kolektif yeterlik arasındaki farklılığının incelendiği genç erkek basketbolcuların araştırma sonuçlarında; hedef yönelimleri, algılanan motivasyonel iklim, turnuva öncesi ve turnuva sonrası antrenörlük davranışı, takım sargınlığı ve kolektif yeterlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve düzeylerinin ise gösterebileceği sonucuna ulaşılmıştır (Toros, T. 2011).

4.1.6. Hedef Yönelimi İle İlgili Yurtdışında Yapılan Başlıca Araştırmalar

Sporda hedef yönelimi araştırmaları son zamanlarda oldukça artmış, yurtiçinde ve yurtdışında bu alanda yapılan çalışmalar literatürü zenginleştirmeye başlamıştır. Yurtdışında yapılan başlıca hedef yönelimi çalışmalarını inceleyebiliriz.

Lise ve üniversite düzeyinde spor yapan bireylerin, daha genç ve rekreasyonel amaçla spor yapan bireylerle karşılaştırılması sonucunda ego ile ilişkili hedef yönelimlerinin daha yüksek olduğu ayrıca rekreasyon amaçlı katılımcı olan liseli erkek sporcuların ise daha düşük görev ile ilişkili hedef yönelimi gösterdikleri görülmüştür. Cinsiyet farkları incelendiğinde ise erkek sporcuların ego yönelimlerinin daha yüksek olduğu bulunurken, kadın sporcuların ego yönelimlerinin daha düşük olduğu

saptanmıştır (White ve Duda , 1994). Bu Araştırma sonuçları ile ilgili olarak ego ile ilişkili hedef yöneliminin kadın sporcularda düşük olmasının nedeni toplumsal normların, kadının kimliğini etkileyebileceği ve dolayısıyla kadının yetiştirme şeklindeki toplumsal etkinin ego ile ilişkili hedef yönelimini baskıladığı düşünülmektedir.

Takıntılı tutkunluğun görev ve ego yönelimli hedefler ile pozitif ilişkisinin bulunduğu (Vallerand, R. ve ark., 2003) sonucuna ulaşılan bu çalışmayı destekler nitelikte başka çalışmalarda vardır. (Vallerand ve ark. 2008; Lafreniere ve ark., 2010). Vallerand ve arkadaşları yaptıkları araştırmanın sonucunda sporcuların takıntılı tutkunluğun, görev ile ilişkili hedef yönelimi ve performansla yaklaşma hedefleri ile ilişkili olduğunu sonucuna ulaşımlardır.

Yapılan çalışmaların incelenmesinde görev ile ilişkili hedef yöneliminin ısrar, harcanan çaba, içsel motivasyon, haz ya da keyif, sporda başarılı olmak için iyi bir işbirliği ile olumlu bir korelasyon içerisinde olduğu sonucuna ulaşımlardır (Gill, 2000).

Yapılan pek çok araştırmada görev ile ilişkili hedef yönelimine sahip olan bireylerin güçlü görev ile ilişkili hedef yönelimine sahip olmayan bireylere göre daha uyum sağlayabilen davranışları kabul etme eğiliminde olduğu bulunmuştur (Nolen, 1988; Eliot ve Dweck, 1988; Jagacinski ve Nicholls, 1984).

Çocuk eskrimcilerle yapılan bu çalışmada başarı hedef yönelimi ve kaygı arasındaki ilişkiyi incelenmiş ve ego ile ilişkili hedef yönelimlerinin yarışma öncesindeki kaygının olumlu yordayıcısı olduğunu, görev ile ilişkili hedef yönelimlerin ise yarışma öncesi kaygıya herhangi bir etkisinin olmadığını bulmuşlardır (Hall, ve Kerr, 1997). Bu alanda araştırmalarına devam eden Hall ve arkadaşları (1998) mükemmeliyetçilik ve başarı hedeflerinin müsabaka öncesinde yaşanan durumluk kaygı üzerine olan etkisinin araştırıldığı bu çalışmada, hedef yönelimlerinin müsabaka öncesi kaygıyı yordamadaki etkisini incelemiş; ego ile ilişkili hedef yöneliminin bilişsel kaygının, görev ile ilişkili hedef yöneliminin ise müsabaka öncesi kendine güvenin yordayıcısı olduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca, araştırma bulgularıyla tutarlı olmakla birlikte, kişisel standartlar alt boyutunun müsabakaya özgü kendine güvenin en önemli yordayıcısı olduğu bulunmuştur (Hall, ve ark.,1998).

Görev ve ego ile ilişkili hedef yöneliminin motivasyonla ilişkisinin incelendiği bir çalışmada; görev ile ilişkili hedef yönelimli çocukların, ego ile ilişkili hedef yönelimli çocuklara göre daha fazla motive olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Fox, 1994).

Yapılan bu çalışmada görev ile ilişkili hedef yönelimi yüksek oyuncular, takım ortamını ustalık iklimi olarak algıladığı ve buna bağlı olarak bu tür sporcuların aktivitelerden daha çok doyum aldıkları bulunmuştur (Duda ve Nicholls, 1992).

Araştırmalarda sporcu yönünden hedefin zorluğu ile kişinin bağlılığı arasında bir etkileşim olduğu bulunmuş ve görev ile ilişkili hedef yönelimli davranışa sahip bireylerin, ego ile ilişkili hedef yönelimli davranışa sahip bireylere göre daha iyi yönde performans gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Locke ve Latham, 1990). Diğer çalışmalarda bu ilişkiyi destekler niteliktedir (Latham, ve ark., 1988; Hollenbeck ve ark., 1987).

4.2. ÖZ YETERLİK

4.2.1. Öz yeterliğin Tanımı

Motive olma, özgüven ve başarı arasında olumlu yönde bir ilişki olması nedeniyle (Jacobsen ve ark. 2002), bu becerilerin yüksek düzeyde olması başarıyı artırırken, düşük düzeyde olması ise başarıyı azaltmaktadır. Yüksek düzeyli öğrenmenin meydana gelebilmesi için bireylerin kendilerine güven duymaları gerekmektedir ve böylece öğrenme sürecinde kendilerini daha iyi hissederler (Ornstein ve Lasley, 2000). Bloom (1979) derse yönelik duyuşsal özelliklerle başarı arasında ilişki olduğunu on yedi farklı ülkede yaptığı araştırma sonucunda belirtmiştir. Öz-yeterlik, bir işi başarabilmek için kendi yeteneklerinin farkında olmak ve bunu başabileceğine inanmak olarak tanımlanmaktadır (Chaplain, 2000; Zusho ve Pintrich, 2003). Bandura, bireyin farklı koşullarda başarılı olmasında öz-yeterlik inancının hayati bir rolü olduğunu belirtmiştir (Freidmen, 2003). Bandura (1986), insan davranışlarını bilişsel, davranışsal ve çevresel etkenler arasındaki etkileşim olarak açıklamaktadır ve insan davranışlarının şekillendirilmesinde çevresel etkenlerin, genetik özelliklerinden daha büyük bir payı olduğu düşüncesine inanmaktadır. Buna bağlı olarak sosyal bilişsel kuramda davranış, sözel ikna (öğütler), bireyin kendi yaşantıları, dolaylı yaşantılar, psikolojik durum (bireyin kendisiyle ilgili beklentisi) kaynakları Etkileri

değişikliğinin, çevresel etkenler, kişisel özellikler ve davranışın niteliği tarafından etkilendiğini savunmaktadır (Aktaran: Özenoğlu Kiremit, 2006). Öz-yeterlik kavramı, sosyal öğrenme kuramının anahtar değişkenlerinden biridir. Bu sebeple eğitimciler bu kuram içerisinde açıklanmaya çalışılmıştır (Özenoğlu Kiremit, 2006). Öz yeterlik kavramının önemi incelenmelidir.

4.2.2. Öz Yeterlik Kavramının Önemi

Bandura'ın Sosyal Öğrenme Kuramı'na göre her birey birbirlerinden farklı düşünceleri, fikirleri ve beklentilere sahip olması nedeniyle her birey birbirinden farklı davranır (Açıkgöz, 2006). Birey, içinde bulunduğu ortamdaki ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için bilgi, deneyim, bireysel özellikler, yetenek ve motivasyon gibi yetkinliklerini kontrol ederek harekete geçip geçmeyeceğine karar verir. Bireyin bu ve benzeri yetkinliklerine gerçekleştirebileceğine olan inancı kendisinin sahip olduğu genel öz yeterlik inancı olarak tanımlanır (Işık, 2001).

Bireyin öz yeterlik inancının düşük olması, gösterilecek davranış ve eylemlerin normalde olduğundan çok daha zor olduğuna inanılmasına sebep olmakta ve bunun sonucunda bireyde endişe ve stresi arttırmaktadır. Bu durumla birlikte birey, sorunu en doğru şekilde çözebilecek olan geniş bakış açısını kaybedebilmektedir (Karadağ, ve ark., 2009).

Öz yeterlik inancının dört temel kaynağı olduğunu söyleyen Bandura (1995)'ya göre en etkilisinin “tam ve doğru deneyimler” olduğu görüşündedir. Başka bir deyişle; bireyin kendisinin üstesinden geldiği işlerden edindiği deneyimlerdir. Bir diğer taraftan “sosyal modeller tarafından sağlanan deneyimler” de yeterlik inancını yaratılması ve güçlendirmenin etkili yollarından biri olduğu görülür. Sosyal ikna ise yeterlik inancını desteklemenin bir başka yoludur. Sözel olarak ikna olmuş, verilen görevi tam anlamıyla yapabilecek yeteneklere sahip olan bireyler bir sorunla karşılaştıklarında şüphelerini ve kişisel yetersizliklerini yaşamak yerine problemi çözmek amacıyla daha fazla çaba harcarlar ve bu çabayı devam ettirmeye çalışırlar. Bireylerin kendilerindeki “psikolojik ve duygusal durumları” da yeteneklerini yargılamada kısmen olsa etkilemektedir (akt. Bıkmaz, 2002).

4.3. VOLEYBOL HAKEMLİĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

4.3.1. Voleybol Hakemliği ve Özellikleri

En iyi yetenek, yaratıcılık, gayret ve estetiğin gösterilmesine olanak sağlayan yarışma mantığında kurallar da bu özelliklerin ortaya konmasına olanak sağlayacak şekilde oluşturulur. Birkaç istisna ile voleybol, tüm oyunculara hem file önünde hem de oyun alanının gerisinde oynama hakkı verir, yani hücum, savunma ve servis. Voleybol fileli oyunlar arasında eşsiz bir yere sahipken, topun sürekli havada kalması ile topu rakip sahaya geri göndermeden önce, takım oyuncularının kendi aralarında en iyi şekilde paslaşmasına izin vermesi etkilidir.

Bu çerçevede hakem için iyi yönetimin özünde yatan en önemli özellik tarafsızlık ve tutarlılıktır. Hakem;

- Tüm katılanlara tarafsız olmalı,
- Bu durum seyirciler tarafından da aynı şekilde görünmeli,

Güvenirlilik için en büyük unsurdur. Bu şekilde hakemin güvenilirliği oyuncuların oyundan zevk almasını sağlarken, aynı zamanda;

- Kararları doğru olmalı,
- Kuralın neden yazıldığını anlamalı,
- Etkili bir organizatör olmalı,
- Oyun akışı içinde rekabete izin verirken ve oyun yönetimi kararlı olmalı,
- Bir eğitimci olarak, kuralları uygularken haksızlığı cezalandırmalı veya kaba davranışa göz yummayarak uyarmalı,
- Oyunu geliştirmek amacıyla, oyun içinde görülmeğe değer hareketlerin ön plana çıkmasına ve oyuncuların yapabildikleri en iyi hareketleri yapmasına müsaade ederek seyircilerin oyun içerisinde iyi vakit geçirmelerine katkıda bulunmalı,

Sonuç olarak; iyi bir hakem, kuralları ve oyunu tüm ilgili taraflar için doyum verici bir rekabet haline getirmek için kullanılmalıdır. (FIVB 2017-2020 Voleybol Oyun Kuralları)

Hakemlik meslek olarak stresin en yoğun olarak hissedildiği mesleklerden biridir. Hakemlerin mesleğin getirilerinin yetersizliği, seyirci baskısı, antrenör ve idareci baskıları, negatif duygusallığı, sporculardan alınan tepkiler, müsabakalarının yapılacağı ortamların uygun olmaması, ulaşım zorlukları gibi bir çok faktör strese neden olmaktadır. Ayrıca bir hakemini etkileyen diğer faktörler ise, toplum ve idarenin

desteğinin olmaması, meslekte yeterince ilerleyememe can sıkıcı durumlarla karşı karşıya kalmak, şiddete ve tehlikeye maruz kalma gibi konularda yer almaktadır. Hakemlik, sporcularla hem psikolojik hem de fizyolojik açıdan doğrudan çalışma ortamında birlikte yer alan bir meslek olması nedeniyle bu durumdan olumsuz etkilenecek strese giren bir hakem, sporculara, seyircilere, işine ve hatta hayata karşı olumsuz davranışlar gösterebilmektedir (Can ve ark 2011).

İyi bir hakem olabilmek için sadece oyun kurallarını çok iyi bilmek yeterli olmamakla birlikte kural bilmek kadar; ahlaki kişilik, görev sorumluluğu, hakemliğe olan tutku, adil bir yönetim, müsabaka yönetimi öncesi yüksek moral, çabuk ve mantıklı karar verebilme yeteneği, cesaretli yönetim tarzı gibi vasıflar hakemde bulunması gereken özelliklerdir (Day 1996). Hakemin adeta bir sporcu gibi kendisini müsabakaya hazırlaması, müsabakaya konsantre olarak çıkması ve gerekli ciddiyeti göstermesi gerekmektedir (Akçıl 1996).

Hakem, tıpkı hakimlerin korunması gerektiği gibi kendini her yönden güvende hissettiği zaman doğru karar verebilir. Hakemlik dışı camiaları hakeme karşı harekete cesaretlendiren hakemin, kolay elde edilebilir ve hınç alınabilir olduğu izlenimidir (Bilgen 2004).

4.3.2. Voleybol Hakemi Olmanın Koşulları

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı,
- En az lise ve dengi okul mezunu,
- Sağlık durumu hakemlik yapmaya müsait (Asabiye, Ortopedi, Göz ve Kulak doktorundan rapor),
- 19 yaşından gün almış ve 31 yaşından (içinde bulunan takvim yılının 31 Aralık tarihi baz alınır) gün almamış, (Son 5 yılını faal sporcu veya antrenör olarak geçirenler için 36 yaşından gün almamış),
- Ceza Kurullarınca altı aydan fazla cezası olmayan,
- Adli sicil kaydı bulunmaması,
- Yukarıdaki şartları taşıyan ve kursa düzenli devam edenler kurs sonunda yazılı, sözlü ve yazı hakemliği sınavına tabi tutulurlar.
- MHK tarafından hazırlanan sınav soruları, sınav sırasında ve yerinde bütün sınava katılanların huzurunda MHK gözlemcisi denetiminde adaylara dağıtılır.

Sınav bitiminde toplanan sınav kâğıtları görevli hakem eğitimcisi tarafından değerlendirilerek Federasyona gönderilir. Kurs bitiminde yapılacak olan sınavdan en az 70 puan alarak başarılı olanlar kişiler Aday hakem olur ve bu Talimat uyarınca müsabakalarda görevlendirilirler. Aday hakem olarak saha denemesinde en az 70 puan alarak başarılı olan hakemler İl Hakemliğine yükseltir.

(Türkiye Voleybol Federasyonu Voleybol Hakemliği Talimatı)

4.3.3. Voleybol Hakemliği Klasman Çeşitleri

Hakemlik Dereceleri

- Aday Hakemlik,
- İl Hakemliği,
- Ulusal Aday Hakemliği,
- Ulusal Hakemlik,
- Uluslararası Aday Hakemlik,
- Uluslararası Hakemlik.
- FIVB Uluslararası Hakemliği

5. GEREÇ VE YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı elde edilen sonuçlar çerçevesinde sporun bir parçası olan hakemlerin öz yeterlik düzeylerinin hedef yönelimler açısından incelenerek çıkan sonuçların birbirleri ile nasıl ilişkisi olduğu belirlenerek hakemlere katkı sağlaması olarak belirlenmiştir.

5.2. Araştırmanın soruları

Voleybol hakemlerinin sporda ego ve görev yönelimleri ile öz yeterlikleri arasında ilişki var mıdır?

Voleybol hakemlerinin hedef yönelimleri düzeyi hangi seviyededir?

Voleybol hakemlerinin öz yeterlik düzeyleri hangi seviyededir?

Voleybol hakemlerinin öz yeterliğin boyutları olan fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, karar verme, baskı, iletişim ve hedef yönelimlerin alt boyutları olan ego ve görev yönelimi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Voleybol hakemlerinin cinsiyetleri, yaşları, meslek, deneyim yılları ve klasmanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

5.3. Araştırmanın Tipi

Bu kesitsel çalışmada, seçkisiz örneklem yöntemi kullanılmıştır. Seçkisiz örneklem yöntemlerinin temel özelliği, örneklemin evreni temsil etme gücünün son derece yüksek olmasıdır. Bununda ön koşulu, örnekleme birimlerinin örneklem seçilme olasılıklarının eşit ve birbirinden bağımsız olması olarak açıklanan seçkisizlik kuralına uyulmasıdır. Bu yöntemler ile evrene geçerli genellemelerin yapılabileceği temsil yüksek potansiyele sahip örneklemelerin oluşturulması hedeflenmektedir (Büyüköztürk ve ark. 2014).

5.4. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Bu araştırma 2018 yılı bahar eğitim öğretim döneminde Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalında Yürütülmüştür. İzmir, Kayseri, Denizli, Aydın, Ankara, İstanbul, Isparta illerinde uygulanmıştır.

5.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni; 2017-2018 Sezonunda Türkiye Voleybol Federasyonuna bağlı ve aktif olarak devam eden voleybol hakemlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu İzmir, Kayseri, Denizli, Aydın, Ankara, İstanbul, Isparta illerinde aktif olarak devam eden ve gönüllü olarak çalışmaya katılmış toplam 279 Voleybol hakeminden oluşmaktadır.

5.6. Araştırmanın Bağımlı-Bağımsız Değişkenleri

Bağımlı değişkenler: Araştırmada kullanılan Sporda ego ve görev yönelimi ve hakem öz yeterlik ölçeklerinin genel toplam puan durumları.

Bağımsız değişkenler: Yaş, cinsiyet, meslek, hakemlik deneyimi, klasman ve görev yaptıkları şehirlerdir.

5.7. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak; Sporda ego ve görev yönelimi ölçeği ve hakem öz yeterlik ölçeği ile sosyo-demografik veri formu kullanılmıştır. Duda (1989, 1992), Duda ve Nicholls (1992) tarafından geliştirilmiş ve daha sonra Toros T. (2004) tarafından Türk sporcular için güvenilirlik ve geçerliğinin çalışması yapılan "Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği -SEGYÖ-"nin, spor hakemleri için adaptasyon çalışması Doğan, K. ve ark. (2017) yılında yapılmıştır. Orijinal formu Myers N. D., ve ark. (2012) geliştirdikleri Hakem Öz Yeterlik Ölçeği'nin (HÖYÖ) Türkçe versiyonunu fiziksel yeterlik faktörü ekleyerek Karaçam, A. ve Pulur, A. (2017) yılında geliştirilmiştir.

5.7.1. Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği (SGEYÖ)

Duda (1989, 1992), Duda ve Nicholls (1992) tarafından geliştirilmiş ve daha sonra Toros T. (2004) tarafından Türk sporcular için güvenilirlik ve geçerliğinin çalışması yapılan "Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği -SGEYÖ-"nin, spor hakemleri için adaptasyon çalışması Doğan, K. Ve ark. (2017) yılında yapılmıştır. SGEYÖ-13'deki maddeler altı maddesi ego yönelimli hedefler, yedi maddesi görev yönelimli hedefler olmak üzere iki faktöre dağıtılmaktadır.

Alt boyutlar;

Ego yönelimli (1,3,4,6,9,11),

Görev yönelimli (2,5,7,8,10,12,13) başlıkları halinde sıralanır.

Elde edilen bulgulara göre yapılan faktör analizi sonucunda maddeler orijinal ölçekte olduğu gibi iki faktör altında toplanmakta ve boyutlar ise toplam varyansın %53.19'ini açıklamaktadır. Ölçeğin alt boyutlarına ait madde-test korelasyonları incelendiğinde, maddelerin birbiri ve toplam puan ile anlamlı şekilde ilişkili olduğu görülmüştür. Aynı zamanda ölçeğin yüksek güvenirlik katsayılarına sahip olduğu belirlenmiştir (Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı: Görev yönelimli hedefler .82, ego yönelimli hedefler .83 ve genel .83). Bulgular, sporda görev ve ego yönelimi ölçeğinin hakemler için kullanılabileceğini göstermiştir (Doğan ve ark. 2017).

5.7.1.1. Tablo 1. Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Alt Boyutları

Madde No	Madde Soruları	Alt Boyutlar
1	Kritik bir pozisyonda karar verebilen veya hata yapmayan tek kişi ben olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	Ego Yönelimi Alt Boyutu
3	Arkadaşımdan daha iyi yapabildiğim zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
4	Diğerleri benim kadar iyi yapamadığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
6	Yalnız benim başarılı olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
9	En yüksek gözlemci notunu ben aldığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
11	En iyi ben olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
2	Yeni bir teknik öğrendiğimde ve bende uygulama isteği uyandırdığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	Görev Yönelimi Alt Boyutu
5	Uygulaması beğeni toplayan bir şey öğrendiğim zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
7	Çok deneyerek yeni bir teknik öğrendiğim zaman Alt Boyutu kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
8	Sıkı çalıştığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
10	Öğrendiğim bir şey bende daha fazla uygulama isteği uyandırdığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
12	Öğrendiğim bir teknik gerçekten doğru hissi verdiği zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	
13	Elimden gelenin en iyisini yaptığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	

Türkçe uyarlaması geçerlik ve güvenirliği Toros T. (2004) tarafından yapılan ölçeğin Ego ve Görev Yönelimi Alt Boyutları için güvenirlik ve madde analiz sonuçları tablo 2 ve tablo 3 de görülmektedir.

5.7.1.2. Tablo 2. Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
1 Kritik bir pozisyonda karar verebilen veya hata yapmayan tek kişi ben olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	16,20	27,529	,445	,880
3 Arkadaşlarımdan daha iyi yapabildiğim zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	16,55	24,278	,672	,846
4 Diğerleri benim kadar iyi yapamadığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	17,14	22,439	,771	,827
6 Yalnız benim başarılı olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	17,21	22,418	,765	,828
7 En yüksek gözlemci notunu ben aldığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	16,56	24,335	,664	,847
10 En iyi ben olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	16,81	27,780	,682	,844
N				273
Madde Sayısı				6
Alpha				869

Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Ego Alt Boyutunun 273 kişi ve 6 madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,869 olarak belirlenmiştir.

5.7.1.3. Tablo 3. Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu İçin Güvenirlilik ve Madde Analizi Sonuçları

Madde	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
2 Yeni bir teknik öğrendiğimde ve bende uygulama isteği uyandırdığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	24,82	17,559	,643	,881
5 Uygulaması beğeni toplayan bir şey öğrendiğim hakemlikte çok başarılı hissederim.	24,89	6,725	,722	,871
7 Çok deneyerek yeni bir teknik öğrendiğim kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	17,14	22,439	,771	,827
8 Sıkı çalıştığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	24,58	18,083	,664	,879
10 Öğrendiğim bir şey bende daha fazla uygulama isteği uyandırdığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	24,92	16,668	,726	,871
12 Öğrendiğim bir teknik gerçekten doğru hissi verdiği zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	24,71	17,327	,758	,868
13 Elimden gelen en iyisini yaptığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	24,51	18,163	,614	,884
N				274
Madde Sayısı				7
Alpha				891

Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Alt Boyutunun 274 kişi ve 7 madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,891 olarak belirlenmiştir.

Görev yönelimli hedefler ve ego yönelimli hedeflerden oluşan “Hakemler İçin Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği”nin alt boyutlarının Cronbach Alpha değerlerine bakıldığında; görev yönelimli hedefler 0,82, ego yönelimli hedefler 0,83 Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısına sahip olduğu belirlenmiştir. Buna bağlı olarak elde edilen katsayı değerleri ölçeğin oldukça güvenilir bir ölçek olduğuna dair bilgi vermektedir.

5.7.2. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği (HÖYÖ)

Orijinal formu Myers N. D. ve ark.'nın (2012) geliştirdikleri Hakem Öz Yeterlik Ölçeği'nin (HÖYÖ) Türkçe versiyonunu fiziksel yeterlik faktörü ekleyerek Karaçam, A. ve Pulur, A. (2017) yılında geliştirilmiştir. Ölçek 5'li likert, fiziksel yeterlik boyutunda eklenmesiyle 5 alt boyuttan ve 18 maddeden oluşmaktadır.

Alt boyutlar;

fiziksel yeterlik (1,2,3,4,5),

oyun bilgisi (6,7,8),

karar verme (9,10,11),

baskı (12,13,14),

iletişim (15,16,17,18), başlıkları halinde sıralanır.

Bileşenlerin analizi sonucu, öz değerleri 1'den büyük beş bileşenli bir yapı ortaya çıkmıştır. Ölçek bileşenleri için alfa iç tutarlık katsayılarının fiziksel yeterlik faktöründe 0,88, oyun bilgisi faktöründe 0,71, karar verme faktöründe 0,85, baskı faktörü 0,88, iletişim faktöründe 0,81 ve ölçeğin tümü için 0,90 olduğu görülmüştür. KMO değerinin ise 0,86 olduğu görülmüştür. Ölçeğe uygulanan DFA analizi sonucunda $\chi^2/sd = 1.842$ RMSEA = 0,06, CFI = 0,94, GFI = 0,88, RMR = 0,01 ve NFI = 0,88 olduğu görülmüştür. Ölçüt geçerliği için HÖYÖ ile GÖYÖ arasındaki korelasyonun $r = 0,75$, $p = 0,00$ olduğu görülmüştür. Sonuçlar fiziksel yeterlik faktörü eklenen beş faktörlü ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir. (Karaçam, A. ve Pulur, A. 2017).

5.7.2.1. Tablo 4. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Alt Boyutları

Madde No	Madde Soruları	Alt Boyutlar
1	Fiziksel yapım hakemliğe uygundur.	
2	Kondisyonum müsabaka yönetmek için yeterlidir.	
3	Sürat yeteneğim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	Fiziksel Yeterlik
4	Fiziksel dayanıklılık düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	Alt Boyutu
5	Fiziksel kuvvet düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	
6	Hakemliğini yaptığım branşın temel oyun stratejilerini anlayabilirim	
7	Hakemliğini yaptığım branşın oyun kurallarını bilirim.	Oyun Bilgisi Alt Boyutu
8	Hakemlik yaptığım branşa uygun hakem mekaniğini anlayabilirim.	
9	Zor durumlarda karar verebilirim.	
10	Çabuk karar verebilirim.	Karar Verme
11	Verdiğim kararlarda kararlılık gösteririm.	Alt Boyutu
12	Oyuncuların baskısından etkilenmem.	
13	Seyircilerin baskısından etkilenmem.	
14	Antrenörlerin baskısından etkilenmem.	Baskı Alt Boyutu
15	Antrenörlerle etkili iletişim kurabilirim.	
16	Diğer hakemlerle etkili iletişim kurabilirim.	İletişim
17	Oyuncularla etkili iletişim kurabilirim	Alt Boyutu
18	Oyunda ki diğer görevlilerle etkili iletişim kurabilirim.	

Türkçe versiyonunu fiziksel yeterlik faktörü ekleyerek Karaçam, A. ve Pulur, A. (2017) yılında geliştirilen ölçeğin bütünü için güvenilirlik ve madde analiz sonuçları tablo 5 de görülmektedir.

5.7.2.2. Tablo 5. Hakem Öz Yeterlik Bütünü İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
1 Fiziksel yapım hakemliğe uygundur.	77,25	67,973	,513	,940
2 Kondisyonum müsabaka yönetmek için yeterlidir.	77,29	66,130	,656	,937
3 Sürat yeteneğim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	77,37	66,113	,652	,937
4 Fiziksel dayanıklılık düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	77,29	67,305	,551	,939
5 Fiziksel kuvvet düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	77,30	66,797	,652	,937
6 Hakemliğini yaptığım branşın temel oyun stratejilerini anlayabilirim.	77,22	67,002	,677	,937
7 Hakemliğini yaptığım branşın oyun kurallarını bilirim.	77,18	66,386	,759	,935
8 Hakemlik yaptığım branşa uygun hakem mekaniğini anlayabilirim.	77,23	65,881	,765	,935
9 Zor durumlarda karar verebilirim.	77,40	66,661	,675	,937
10 Çabuk karar verebilirim.	77,44	66,476	,643	,937
11 Verdiğim kararlarda kararlılık gösteririm.	77,25	67,042	,690	,936
12 Oyuncuların baskısından etkilenmem.	77,32	65,148	,710	,936
13 Seyircilerin baskısından etkilenmem.	77,37	65,585	,648	,937
14 Antrenörlerin baskısından etkilenmem.	77,37	65,424	,638	,938
15 Antrenörlerle etkili iletişim kurabilirim.	77,32	66,371	,667	,937
16 Diğer hakemlerle etkili iletişim kurabilirim.	77,11	67,923	,674	,937
17 Oyuncularla etkili iletişim kurabilirim.	77,27	66,125	,709	,936
18 Oyunda ki diğer görevlilerle etkili iletişim kurabilirim.	77,19	66,987	,709	,936
N				263
Madde Sayısı				18
Alpha				,940

Hakem öz yeterlik ölçeği 263 kişi ve on sekiz madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,940 olarak belirlenmiştir.

Hakem öz yeterlik ölçeği fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, karar verme, baskı, iletişim alt boyutları için Güvenirlik ve madde analizi sonuçları Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8, Tablo 9, ve Tablo 10 da görülmektedir.

5.7.2.3. Tablo 6. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde- Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
1 Fiziksel yapım hakemliğe uygundur.	18,08	5,752	,593	,875
2 Kondisyonum müsabaka yönetmek için yeterlidir.	18,12	5,138	,792	,827
3 Sürat yeteneğim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	18,20	5,268	,727	,843
4 Fiziksel dayanıklılık düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	18,13	5,397	,775	,833
5 Fiziksel kuvvet düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	18,13	5,397	,775	,833
N				270
Madde Sayısı				5
Alpha				,875

Hakem öz yeterlik ölçeği fiziksel yeterlik alt boyutu 270 kişi ve beş madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,875 olarak belirlenmiştir.

5.7.2.4. Tablo 7. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde- Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
6 Hakemliğini yaptığım branşın temel oyun stratejilerini anlayabilirim.	9,24	1,358	,762	,830
7 Hakemliğini yaptığım branşın oyun kurallarını bilirim.	9,21	1,404	7302	,859
8 Hakemlik yaptığım branşa uygun hakem mekaniğini anlayabilirim.	9,25	1,274	,804	,792
N				268
Madde Sayısı				3
Alpha				,878

Hakem öz yeterlik ölçeği Oyun Bilgisi alt boyutu 268 kişi ve üç madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,878 olarak belirlenmiştir.

5.7.2.5. Tablo 8. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
10 Çabuk karar verebilirim.	8,99	1,387	,689	,794
11 Verdiğim kararlarda kararlılık gösteririm.	8,81	1,560	,676	,804
N				272
Madde Sayısı				3
Alpha				,840

Hakem öz yeterlik ölçeği karar verme alt boyutu 272 kişi ve üç madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,840 olarak belirlenmiştir.

5.7.2.6. Tablo 9. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
13 Seyircilerin baskısından etkilenmem.	8,97	2,241	,821	,906
14 Antrenörlerin baskısından etkilenmem.	8,96	2,116	,858	,877
N				272
Madde Sayısı				3
Alpha				,840

Hakem öz yeterlik ölçeği baskı alt boyutu 274 kişi ve üç madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,923 olarak belirlenmiştir.

5.7.2.7. Tablo 10. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim İçin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
15 Antrenörlerle etkili iletişim kurabilirim.	13,90	2,553	,739	,851
16 Diğer hakemlerle etkili iletişim kurabilirim.	13,68	3,071	,674	,873
17 Oyuncularla etkili iletişim kurabilirim.	13,85	2,491	,819	,816
18 Oyunda ki diğer görevlilerle etkili iletişim kurabilirim.	13,76	2,809	,754	,843
N				273
Madde Sayısı				4
Alpha				,881

Hakem öz yeterlik ölçeği iletişim alt boyutu 273 kişi ve dört madde ile Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ,881 olarak belirlenmiştir.

5.7.3. Sosyo-Demografik Veriler

Bu araştırmada Sosyo-demografik Veriler ile değişkenlerin kategorilerinin birbirleriyle karşılaştırmalı sonuçları ölçülmüştür.

Tablo 11'de çalışmaya katılan Voleybol hakemlerinin sayı ve yüzde (%) değerleri verilmiştir.

5.7.3.1. Tablo 11. Sosyo-Demografik Değişkenlerin Dağılımı

Değişken	Gruplar	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Yaş	18-25 Yaş	102	38,1
	26-33 Yaş	76	28,4
	34-41 Yaş	45	16,8
	42-49 Yaş	25	9,3
	50 yaş ve üzeri	20	7,5
	Toplam	268	100,0
Cinsiyet	Kadın	129	47,1
	Erkek	145	52,9
	Toplam	274	100,0
Meslek	Özel Sektör	18	15,4
	Kamu Çalışanları	50	42,7
	Diğerleri	49	41,9
	Toplam	117	100,0
Deneyim	1-5 yıl	137	51,5
	6-10 yıl	48	18,0
	11-15 yıl	35	13,2
	16-20 yıl	25	9,4
	21-25 yıl	11	4,1
	26 yıl ve üzeri	10	3,8
	Toplam	266	100,0

Klasman	Aday	73	26,8
	İl	90	33,1
	Ulusal	104	38,2
	Uluslararası	5	1,8
	Toplam	272	100,0
Şehir	İzmir	67	24,4
	Kayseri	30	10,9
	Denizli	22	8,0
	Aydın	29	10,5
	Ankara	50	18,2
	İstanbul	54	19,6
	Isparta	23	8,4
	Toplam	275	100,0

Çalışmada katılımcıların yaş, cinsiyet, meslek, deneyim ve şehir bilgileri alınmıştır.

5.8. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın verileri 2017-2018 Sezonunda Türkiye Voleybol Federasyonuna bağlı İzmir, Kayseri, Denizli, Aydın, Ankara, İstanbul, Isparta illerinde aktif olarak devam eden ve gönüllü olarak çalışmaya katılmak isteyen toplam 279 Voleybol hakeminden oluşmaktadır. İzmir ilinde aylık Hakem ve Gözlemci toplantısı içerisinde; Kayseri, Denizli, Aydın, Ankara, İstanbul ve Isparta illerinde ki hakemlerimize ise posta yoluyla ulaştırarak gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyen hakemlerin tamamına uygulanmıştır. Araştırmada anket yöntemi uygulanmıştır.

5.9. Verilerin Analizi

Bu çalışmanın verileri SPSS programı 21.00 versiyonu ile analizi edilmiştir. Veriler, önce bağımsız değişkenlerin sayı yüzde dağılımları (Frequency Analysis), bağımlı değişkenlerin yani sporda ego ve görev yönelimi ölçeği alt boyutları ve hakemlerde öz yeterlik ölçeği alt boyutları toplam puanlarının betimleyici istatistikleri (Descriptive Statistics), ölçeklerin güvenilirlik ve madde analizi (Reliability Statistics), iki ölçek ve alt boyutların arasında pearson korelasyon analizi (Pearson Correlation), sosyo-demografik bağımsız değişkenlerin kategorilerinin birbirleriyle, sporda ego ve görev yönelimi ölçeği alt boyutları ve hakem öz yeterlik ölçeği alt boyutları toplam puanları açısından tek yönlü varyans analizi (One Way Analysis of Variances) ve bağlantısız gruplar için t-testi (independent t-test) ile karşılaştırma sonuçlarına yer verilmiştir. Varyans analizlerinde gruplar arası farklılık elde edildiği koşulda hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu saptamak için de Tukey-B çoklu karşılaştırma (Post Hoc Multiple Comparison) testi uygulanmıştır.

6.BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna uygun olarak araştırmanın istatistiksel verileri ve analizleri sunulmuştur.

Bağımlı değişkenlerin Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği ile Hakem Öz Yeterlik Ölçeği toplam puanlarının betimleyici istatistikleri (Descriptive Statistics) hesaplanarak Tablo 12’de verilmiştir.

6.1. Tablo 12. Hakem Öz Yeterlik Ölçeği, Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği ve Alt Boyutlarının Betimleyici İstatistikleri

Değişken	n	En Küçük Değeri	En Büyük Değeri	Ortalama	Standart Sapma
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyutu Toplam Puanı	275	1,80	5,00	4,5310	,57056
Hakem Öz yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	275	1,00	5,00	4,6103	,57467
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyutu Toplam Puanı	275	1,67	5,00	4,4509	,58789
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	275	1,00	5,00	4,4758	,72636
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	275	1,00	5,00	4,5933	,54219
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	275	1,61	5,00	4,5357	,48025
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyut Toplam Puanı	278	1,57	5,00	4,1220	,69489
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyut Toplam Puanı	278	1,00	5,00	3,3580	,96718

Tabloda Hakem Öz Yeterlik Ölçeği'nin "Fiziksel Yeterlik", "Oyun Bilgisi", "Karar Verme", "Baskı", "İletişim", olmak üzere beş alt boyutları, ölçeğin genel toplam puanı ve Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği'nin "Görev Yönelimi" ve "Ego Yönelimi" olmak üzere iki alt boyut toplam puanına yer verilmiştir.

6.2. Tablo 13. Hakem Öz yeterlik Ölçeği ve Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Alt Boyutları Arası Korelasyon Katsayıları

		Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	r p	1							
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	r p	,607** ,000	1						
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	r p	,504** ,000	,704** ,000	1					
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	r p	,441** ,000	,572** ,000	,552** ,000	1				
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	r p	,517** ,000	,661** ,000	,668** ,000	,576** ,000	1			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	r p	,794** ,000	,851** ,000	,816** ,000	,769** ,000	,834** ,000	1		
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	r p	,348** ,000	,309** ,000	,283** ,000	,200** ,001	,250** ,000	,346** ,000	1	
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	r p	,084 ,167	,051 ,398	,071 ,240	-,041 ,499	,031 ,611	,051 ,404	,536** ,000	1

Sonuçlara göre;

Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut toplam puanının; Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut toplam puanı ile 0,607,

Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut toplam puanının; Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut toplam puanı ile 0,504, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut toplam puanı ile 0,704,

Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut toplam puanının; Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut toplam puanı ile 0,441, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut toplam puanı ile 0,572, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut toplam puanı ile 0,552,

Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut toplam puanının; Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,517, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,661, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,668, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,576,

Hakem Öz Yeterlik Ölçeği toplam puanının; Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,794, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,851, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,816, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,769, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut toplam puanı ile ,834,

Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu toplam puanının; Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,348, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,309, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,283, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı ile 0,200, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut toplam puanı ile 0,250, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı ile 0,346, Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu toplam puanı ile 0,536 düzeyinde korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Çalışmada son işlem olarak sosyo-demografik bağımsız değişkenlerin kategorilerinin birbirleriyle, Hakem Öz Yeterlik Ölçeği, alt boyutları ve toplam puanı ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği alt boyutları puan ortalamalarının Tek

Yönlü Varyans Analizi ve bağlantısız gruplar için t-testi ile karşılaştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

6.3. Tablo 14. Cinsiyet Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puanları T Testi Sonuçları

	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Serbestlik Derecesi	p																																																																																
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,4482	,61729	-2,200	251,642	,029																																																																																
	Erkek	143	4,6014	,52083				Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,5801	,64587	-	-	-	Erkek	143	4,6364	,50492	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,3217	,65424	-3,436	237,042	,001	Erkek	143	4,5653	,49411	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,3915	,77969	-1,774	270	,077	Erkek	143	4,5478	,67298	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,6027	,60160	,293	270	,769	Erkek	143	4,5833	,48581	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	129	4,4745	,54253	-1,931	237,598	,055	Erkek	143	4,5882	,41138	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	4,1388	,66299	,458	,271	,648	Erkek	143	4,1002	,72353	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,5801	,64587	-	-	-																																																																																
	Erkek	143	4,6364	,50492				Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,3217	,65424	-3,436	237,042	,001	Erkek	143	4,5653	,49411	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,3915	,77969	-1,774	270	,077	Erkek	143	4,5478	,67298	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,6027	,60160	,293	270	,769	Erkek	143	4,5833	,48581	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	129	4,4745	,54253	-1,931	237,598	,055	Erkek	143	4,5882	,41138	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	4,1388	,66299	,458	,271	,648	Erkek	143	4,1002	,72353	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848	Erkek	143	3,3387	,95148								
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,3217	,65424	-3,436	237,042	,001																																																																																
	Erkek	143	4,5653	,49411				Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,3915	,77969	-1,774	270	,077	Erkek	143	4,5478	,67298	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,6027	,60160	,293	270	,769	Erkek	143	4,5833	,48581	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	129	4,4745	,54253	-1,931	237,598	,055	Erkek	143	4,5882	,41138	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	4,1388	,66299	,458	,271	,648	Erkek	143	4,1002	,72353	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848	Erkek	143	3,3387	,95148																				
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,3915	,77969	-1,774	270	,077																																																																																
	Erkek	143	4,5478	,67298				Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,6027	,60160	,293	270	,769	Erkek	143	4,5833	,48581	Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	129	4,4745	,54253	-1,931	237,598	,055	Erkek	143	4,5882	,41138	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	4,1388	,66299	,458	,271	,648	Erkek	143	4,1002	,72353	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848	Erkek	143	3,3387	,95148																																
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Kadın	129	4,6027	,60160	,293	270	,769																																																																																
	Erkek	143	4,5833	,48581				Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	129	4,4745	,54253	-1,931	237,598	,055	Erkek	143	4,5882	,41138	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	4,1388	,66299	,458	,271	,648	Erkek	143	4,1002	,72353	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848	Erkek	143	3,3387	,95148																																												
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	129	4,4745	,54253	-1,931	237,598	,055																																																																																
	Erkek	143	4,5882	,41138				Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	4,1388	,66299	,458	,271	,648	Erkek	143	4,1002	,72353	Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848	Erkek	143	3,3387	,95148																																																								
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	4,1388	,66299	,458	,271	,648																																																																																
	Erkek	143	4,1002	,72353				Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848	Erkek	143	3,3387	,95148																																																																				
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Kadın	129	3,3612	,98941	,192	271	,848																																																																																
	Erkek	143	3,3387	,95148																																																																																			

Hakem öz yeterlik ölçeği fiziksel yeterlik alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Erkek hakemlerin, kadın hakemlere göre fiziksel alt boyut puanları daha yüksektir.

Hakem öz yeterlik ölçeği oyun bilgisi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Hakem öz yeterlik ölçeği karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Erkek hakemlerin kadın hakemlere göre karar verme alt boyutu toplam puanları daha yüksektir.

Hakem öz yeterlik ölçeği baskı alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Hakem öz yeterlik ölçeği iletişim alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Hakem öz yeterlik ölçeği toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Sporda görev ve ego yönelimi ölçeği görev yönelimi alt boyut toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için anlamlı bir fark yoktur.

Sporda görev ve ego yönelimi ölçeği görev yönelimi alt boyut toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için anlamlı bir fark yoktur.

Sporda görev ve ego yönelimi ölçeği ego yönelimi alt boyut toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için anlamlı bir fark yoktur.

6.4. Tablo 15. Meslek Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları

	Meslek	Kişi Sayısı (n)	Ortalama	Standart Sapma
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	Özel Sektör	18	4,4593	,61011
Fiziksel Yeterlik Alt Boyut	Kamu Çalışanları	50	4,5870	,48559
Toplam Puanı	Diğerleri	49	4,5061	,65077
	Toplam	117	4,5335	,57602
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	Özel Sektör	18	4,6111	,46089
Oyun Bilgisi Alt Boyut	Kamu Çalışanları	50	4,6533	,54277
Toplam Puanı	Diğerleri	49	4,6939	,49924
	Toplam	117	4,6638	,50948
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	Özel Sektör	18	4,5926	,47905
Karar Verme Alt Boyut	Kamu Çalışanları	50	4,5000	,50057
Toplam Puanı	Diğerleri	49	4,4184	,52055
	Toplam	117	4,4801	,50532
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	Özel Sektör	18	4,6852	,50452
Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Kamu Çalışanları	50	4,5267	,57574
	Diğerleri	49	4,4422	,65400
	Toplam	117	4,5157	,60092
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	Özel Sektör	18	4,7361	,36854
İletişim Alt Boyut Toplam	Kamu Çalışanları	50	4,5700	,52255
Puanı	Diğerleri	49	4,6224	,49509
	Toplam	117	4,6175	48974
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği	Özel Sektör	18	4,6074	,34219
Toplam Puanı	Kamu Çalışanları	50	4,5698	,42208
	Diğerleri	49	4,5385	,47320
	Toplam	117	4,5625	,43087
Sporda Görev ve Ego	Özel Sektör	18	4,,4444	,74294
Yönelimi Ölçeği Görev	Kamu Çalışanları	50	4,1924	,66723
Yönelimi Alt Boyutu Toplam	Diğerleri	49	4,1312	,70124
Puanı	Toplam	117	4,2057	,69572
Sporda Görev ve Ego	Özel Sektör	18	3,6296	1,08398
Yönelimi Ölçeği Ego	Kamu Çalışanları	50	3,3673	,91918
Yönelimi Alt Boyutu Toplam	Diğerleri	49	3,5578	,88031
Puanı	Toplam	117	3,4885	,92802

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	,279 38,210 38,489	2 114 116	,140 ,335	,416	,660
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	,100 30,010 30,110	2 114 116	,050 ,263	,190	,828
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	,434 29,186 29,620	2 114 116	,217 ,256	,848	,431
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	,788 41,100 41,888	2 114 116	,394 ,361	1,093	,339
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	,367 27,454 27,822	2 114 116	,184 ,241	,762	,469
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	,067 21,468 21,535	2 114 116	,034 ,188	,178	,837
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	1,307 54,356 55,663	2 113 115	,653 ,481	1,358	,261
Sporda Görev ve Ego Yönelimi Ölçeği Ego Yönelimi Alt Boyutu Toplam Puanı	Gruplar Arası Gruplar İçi Toplam	1,313 97,727 99,040	2 113 115	,657 ,865	,759	,470

Meslek gruplarının Fiziksel Yeterlik alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,114)=0,416$; $p>0,05$.

Meslek gruplarının Oyun Bilgisi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,114)=0,190$; $p>0,05$.

Meslek gruplarının Karar Verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,114)=0,848$; $p>0,05$.

Meslek gruplarının Baskı alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,114)=1,093$; $p>0,05$.

Meslek gruplarının İletişim alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,114)=0,762$; $p>0,05$.

Meslek gruplarının Hakem Öz Yeterlik Ölçeği genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,114)=0,178$; $p>0,05$.

Meslek gruplarının Görev Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,113)=1,358$; $p>0,05$.

Meslek gruplarının Ego Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(2,113)=0,759$; $p>0,05$.

6.5. Tablo 16. Yaş Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları

	Yaş	Kişi Sayısı (n)	Ortalama	Standart Sapma
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	18-25 Yaş	101	4,5495	,58611
	26-33 Yaş	75	4,5207	,52066
	34-41 Yaş	45	4,6370	,50323
	42-49 Yaş	25	4,3360	,76096
	50 yaş ve üzeri	20	4,5300	,42686
	Toplam	266	4,5346	,56439
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	18-25 Yaş	101	4,6337	,50444
	26-33 Yaş	75	4,5556	,61837
	34-41 Yaş	45	4,6148	,50730
	42-49 Yaş	25	4,6000	,55277
	50 yaş ve üzeri	20	4,8500	,33289
	Toplam	266	4,6216	,53519

Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	18-25 Yaş	101	4,3597	,56309
	26-33 Yaş	75	4,3622	,58470
	34-41 Yaş	45	4,6296	,52331
	42-49 Yaş	25	4,5800	,48381
	50 yaş ve üzeri	20	4,7000	,56091
	Toplam	266	4,4524	,56693
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	18-25 Yaş	101	4,4851	,57062
	26-33 Yaş	75	4,3978	,78599
	34-41 Yaş	45	4,6000	,64197
	42-49 Yaş	25	4,4933	,83400
	50 yaş ve üzeri	20	4,4667	,93283
	Toplam	266	4,4793	,70256
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	18-25 Yaş	101	4,6139	,49941
	26-33 Yaş	75	4,5600	,53087
	34-41 Yaş	45	4,6000	,50396
	42-49 Yaş	25	4,7300	,40130
	50 yaş ve üzeri	20	4,5875	,44629
	Toplam	266	4,6053	,49594
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	18-25 Yaş	101	4,5348	,43918
	26-33 Yaş	75	4,4891	,46070
	34-41 Yaş	45	4,6183	,43963
	42-49 Yaş	25	4,5356	,52211
	50 yaş ve üzeri	20	4,6131	,40181
	Toplam	266	4,5420	,45010
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	18-25 Yaş	102	4,1457	,71285
	26-33 Yaş	75	4,1035	,63789
	34-41 Yaş	45	4,2254	,76051
	42-49 Yaş	25	3,8857	,78355
	50 yaş ve üzeri	20	4,0786	,57978
	Toplam	267	4,1179	,69908
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	18-25 Yaş	102	3,3850	,98542
	26-33 Yaş	75	3,4884	,93991

34-41 Yaş	45	3,2741	1,04637
42-49 Yaş	25	3,0253	,96096
50 yaş ve üzeri	20	3,2333	,84708
Toplam	267	3,3503	,97362

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,496	4	,374	1,177	,321
	Grup İçi	82,915	261	,318		
	Toplam	84,411	265			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,399	4	,350	1,225	,301
	Grup İçi	74,504	261	,285		
	Toplam	75,903	265			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	4,524	4	1,131	3,660	,006
	Grup İçi	80,651	261	,309		
	Toplam	85,175	265			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,166	4	,291	,587	,673
	Grup İçi	129,637	261	,497		
	Toplam	130,803	265			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	,558	4	,139	,563	,690
	Grup İçi	64,620	261	,248		
	Toplam	65,178	265			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Gruplar Arası	,579	4	,145	,711	,585
	Grup İçi	53,109	261	,203		
	Toplam	53,687	265			
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,993	4	,498	1,020	,398
	Grup İçi	128,004	262	,489		
	Toplam	129,997	266			
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut	Gruplar Arası	4,729	4	1,182	1,252	,289

Toplam Puanı	Grup	247,423	262	,944
	İç			
	Toplam	252,152	266	

Yaş gruplarının Fiziksel Yeterlik alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(4,261)=1,177$; $p>0,05$.

Yaş gruplarının Oyun Bilgisi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(4,261)=1,225$; $p>0,05$.

Yaş gruplarının Karar Verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır; $F(4,261)=3,660$; $p<0,05$

Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Tukey-B çoklu karşılaştırma ve LSD testi sonucuna göre 18-25 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 34-41 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür. 18-25 grubunun Karar verme alt boyutu toplam puanı 50 ve üzeri yaş grubu Karar verme alt boyutu toplam puanından daha düşüktür. 26-33 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 34-41 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür. 26-33 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 50 ve üzeri yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

Yaş gruplarının Baskı alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(4,261)=0,587$; $p>0,05$.

Yaş gruplarının İletişim alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(4,261)=0,563$; $p>0,05$.

Yaş gruplarının Hakem Öz Yeterlik Ölçeği genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(4,261)=0,711$; $p>0,05$.

Yaş gruplarının Görev Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(4,262)=1,020$; $p>0,05$.

Yaş gruplarının Ego Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(4,262)=1,252$; $p>0,05$.

6.6. Tablo 17. Deneyim Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları

	Deneyim	Kişi Sayısı (n)	Ortalama	Standart Sapma
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	1-5 yıl	135	4,5411	,58478
	6-10 yıl	48	4,5313	,48164
	11-15 yıl	35	4,6571	,48403
	16-20 yıl	25	4,3787	,67761
	21-25 yıl	11	4,2727	,72814
	26 yıl ve üzeri	10	4,6800	,36757
	Toplam	264	4,5334	,56628
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	1-5 yıl	135	4,5852	,55310
	6-10 yıl	48	4,6042	,58207
	11-15 yıl	35	4,6905	,46114
	16-20 yıl	25	4,6533	,48572
	21-25 yıl	11	4,5758	,57910
	26 yıl ve üzeri	10	5,0000	,00000
	Toplam	264	4,6244	,53401
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	1-5 yıl	135	4,3704	,57974
	6-10 yıl	48	4,3785	,56571
	11-15 yıl	35	4,6571	,51441
	16-20 yıl	25	4,5533	,51532
	21-25 yıl	11	4,6667	,59628
	26 yıl ve üzeri	10	4,8667	,32203
	Toplam	264	4,4583	,56864
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	1-5 yıl	135	4,4889	,63193
	6-10 yıl	48	4,5104	,57469
	11-15 yıl	35	4,5048	,86837

	16-20 yıl	25	4,3867	,83710
	21-25 yıl	11	4,2424	1,17465
	26 yıl ve üzeri	10	4,8667	,32203
	Toplam	264	4,4893	,69929
	1-5 yıl	135	4,6111	,52250
	6-10 yıl	48	4,5365	,49997
	11-15 yıl	35	4,6143	,48257
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	16-20 yıl	25	4,7400	,37832
	21-25 yıl	11	4,5682	,51346
	26 yıl ve üzeri	10	4,6250	,37731
	Toplam	264	4,6089	,49448
	1-5 yıl	135	4,5265	,47349
	6-10 yıl	48	4,5163	,38560
	11-15 yıl	35	4,6278	,42406
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	16-20 yıl	25	4,5373	,47425
	21-25 yıl	11	4,4495	,52614
	26 yıl ve üzeri	10	4,7817	,26033
	Toplam	264	4,5456	,44852
	1-5 yıl	137	4,1397	,67938
	6-10 yıl	47	4,0314	,76017
	11-15 yıl	35	4,2163	,81358
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	16-20 yıl	25	4,0286	,62543
	21-25 yıl	11	3,8831	,45093
	26 yıl ve üzeri	10	4,1286	,71730
	Toplam	265	4,1091	,70025
	1-5 yıl	137	3,4448	,98532
	6-10 yıl	47	3,2830	,88197
	11-15 yıl	35	3,1476	1,04222
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	16-20 yıl	25	3,2333	,98013
	21-25 yıl	11	2,9061	,98453
	26 yıl ve üzeri	10	3,3333	,80123
	Toplam	265	3,3303	,97032

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	2,105	5	,421	1,321	,256
	Grup İçi	82,231	258	,319		
	Toplam	84,336	263			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,838	5	,368	1,296	,266
	Grup İçi	73,162	258	,284		
	Toplam	75,000	263			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	5,104	5	1,021	3,295	,007
	Grup İçi	79,937	258	,310		
	Toplam	85,042	263			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	2,388	5	,478	,976	,433
	Grup İçi	126,221	258	,489		
	Toplam	128,608	263			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	,704	5	,141	,571	,722
	Grup İçi	63,603	258	,247		
	Toplam	64,307	263			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Gruplar Arası	,988	5	,198	,982	,429
	Grup İçi	51,921	258	,201		
	Toplam	52,908	263			
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,542	5	,308	,625	,681
	Grup İçi	127,910	259	,494		
	Toplam	129,453	264			
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	5,283	5	1,057	1,125	,347
	Grup İçi	243,276	259	,939		
	Toplam	248,560	264			

Deneyim gruplarının Fiziksel Yeterlik alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(5,258)=1,321$; $p>0,05$.

Deneyim gruplarının Oyun Bilgisi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(5,258)=1,296$; $p>0,05$.

Deneyim gruplarının Karar Verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır; $F(5,258)=3,295$; $p<0,05$.

Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Tukey-B çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre;

1-5 yıl deneyim grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl ve 26 yıl ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasında daha düşüktür.

6-10 yıl deneyim grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl ve 26 yıl ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasında daha düşüktür.

16-20 yıl deneyim grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 1-5 yıl ve 6-10 yıl deneyim grubundan yüksek iken, 11-15 yıl, 21-25 yıl ve 26 yıl ve üzeri deneyim grubundan daha düşüktür.

11-15 yıl deneyim grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 16-20 yıl, 6-10 yıl, 1-5 yıl deneyim grubundan yüksek iken, 21,25 yıl ve 26 yıl ve üzeri deneyim grubundan daha düşüktür.

21-25 yıl deneyim grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 1-5 yıl, 6-10 yıl, 16-20 yıl ve 11-15 yıl deneyim grubu yüksek iken, 26 yıl ve üzeri deneyim grubundan daha düşüktür.

26 yıl ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 1-5 yıl, 6-10 yıl, 16-20 yıl, 11-15 yıl ve 21-25 yıl deneyim grubundan daha yüksektir.

Deneyim gruplarının Baskı alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(5,258)=0,976$; $p>0,05$.

Deneyim gruplarının İletişim alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(5,258)=0,571$; $p>0,05$.

Deneyim gruplarının Hakem Öz Yeterlik Ölçeği genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(5,258)=0,982$; $p>0,05$.

Deneyim gruplarının Görev Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(5,259)=0,625$; $p>0,05$.

Deneyim gruplarının Ego Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(5,259)=1,125$; $p>0,05$.

6.7. Tablo 18. Klasman Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları

	Klasman	Kişi Sayısı (n)	Ortalama	Standart Sapma
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Aday	73	4,4979	,66251
	İl	88	4,5451	,50638
	Ulusal	104	4,5356	,54700
	Uluslararası	5	4,8000	,34641
	Toplam	270	4,5334	,56433
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Aday	73	4,5616	,58499
	İl	88	4,6155	,53388
	Ulusal	104	4,6635	,50134
	Uluslararası	5	5,0000	,00000
	Toplam	270	4,6265	,53322
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Aday	73	4,3379	,57061
	İl	88	4,4280	,56719
	Ulusal	104	4,5577	,54603
	Uluslararası	5	5,0000	,00000
	Toplam	270	4,4642	,56465
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Aday	73	4,5205	,60345
	İl	88	4,4508	,75140
	Ulusal	104	4,4824	,72812
	Uluslararası	5	5,0000	,00000
	Toplam	270	4,4920	,69906
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Aday	73	4,5879	,55048
	İl	88	4,6250	,47796

	Ulusal	104	4,6034	,48723
	Uluslararası	5	4,6000	,41833
	Toplam	270	4,6062	,49870
	Aday	73	4,5062	,50471
	İl	88	4,5387	,42030
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Ulusal	104	4,5675	,43754
	Uluslararası	5	4,8556	,14487
	Toplam	270	4,5469	,44871
	Aday	73	4,1089	,62821
	İl	89	4,1402	,78916
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Ulusal	104	4,1062	,67540
	Uluslararası	5	4,0286	,47809
	Toplam	271	4,1167	,69714
	Aday	73	3,4009	,88291
	İl	89	3,5281	1,06992
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Ulusal	104	3,1821	,91287
	Uluslararası	5	2,6333	,88506
	Toplam	271	3,3445	,97056

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	,460	3	,153	,478	,698
	Grup İçi	85,210	266	,320		
	Toplam	85,669	269			
	Gruplar Arası	1,157	3	,386	1,362	,255
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Grup İçi	75,325	266	,283		
	Toplam	76,482	269			
	Gruplar Arası	3,624	3	1,208	3,912	,009
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Grup İçi	82,141	266	,309		
	Toplam	85,765	269			
	Gruplar Arası	1,509	3	,503	1,030	,380

	Grup	129,946	266	,489		
	İçi					
	Toplam	131,455	269			
	Gruplar Arası	,057	3	,019	,075	,973
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Grup	66,844	266	,251		
	İçi					
	Toplam	66,901	269			
	Gruplar Arası	,648	3	,216	1,073	,361
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Grup	53,512	266	,201		
	İçi					
	Toplam	54,160	269			
	Gruplar Arası	,104	3	,035	,070	,976
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Grup	131,119	267	,491		
	İçi					
	Toplam	131,222	270			
	Gruplar Arası	8,505	3	2,835	3,079	,028
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Grup	245,828	267	,921		
	İçi					
	Toplam	254,334	270			

Klasman gruplarının fiziksel yeterlik alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(3,266)=0,478$; $p>0,05$.

Klasman gruplarının oyun bilgisi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(3,266)=1,362$; $p>0,05$.

Klasman gruplarının karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır; $F(3,266)=3,912$; $p<0,05$.

Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Tukey-B çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre Uluslararası klasman grubunun karar Verme alt boyutu toplam puan ortalaması aday klasman grubu puan ortalamasından daha yüksektir. Uluslararası klasman grubunun karar Verme alt boyutu toplam puan ortalaması il klasman grubu puan ortalamasından daha yüksektir. Uluslararası klasman grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması ulusal klasman grubu puan ortalamasından daha yüksektir.

Klasman gruplarının Baskı alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(3,266)=1,030$; $p>0,05$.

Klasman gruplarının İletişim alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(3,266)=0,075$; $p>0,05$.

Klasman gruplarının Hakem Öz Yeterlik Ölçeği genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(3,266)=1,073$; $p>0,05$.

Klasman gruplarının Görev Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(3,267)=0,070$; $p>0,05$.

Klasman gruplarının Ego Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır; $F(3,267)=3,079$; $p<0,05$.

Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Tukey-B çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre;

Uluslararası klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalaması ulusal, aday ve il klasman grubu ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür. Ulusal klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalaması aday ve il klasman grubundan düşük iken uluslararası klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha yüksektir. Aday klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalaması il klasman grubundan düşük iken uluslararası ve ulusal klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha yüksektir. İl klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalaması uluslararası, ulusal ve aday klasman grubundan daha yüksektir.

6.8. Tablo 19. Şehir Grupları Açısından Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik, Oyun Bilgisi, Karar Verme, Baskı, İletişim Alt Boyutları ve Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanları ile Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi Alt Boyutları Toplam Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırma Sonuçları

	Şehir	Kişi Sayısı (n)	Ortalama	Standart Sapma
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	İzmir	67	4,4940	,53055
	Kayseri	30	4,6333	,42372
	Denizli	22	4,4364	,81331
	Aydın	29	4,5195	,60642
	Ankara	49	4,4245	,60640

	İstanbul	54	4,5315	,57751
	Isparta	23	4,8239	,34963
	Toplam	274	4,5300	,57137
	İzmir	67	4,6741	,48931
	Kayseri	30	4,5667	,55467
	Denizli	22	4,4545	,91168
	Aydın	29	4,7586	,40724
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Ankara	49	4,5442	,59198
	İstanbul	54	4,5432	,58023
	Isparta	23	4,7246	,54728
	Toplam	274	4,6089	,57524
	İzmir	67	4,4677	,55371
	Kayseri	30	4,3667	,44935
	Denizli	22	4,3485	,83239
	Aydın	29	4,5287	,50014
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Ankara	49	4,4388	,62795
	İstanbul	54	4,4105	,63006
	Isparta	23	4,6087	,49901
	Toplam	274	4,4489	,58802
	İzmir	67	4,5174	,60660
	Kayseri	30	4,3111	,84841
	Denizli	22	4,2879	,93885
	Aydın	29	4,5632	,55709
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Ankara	49	4,3946	,82123
	İstanbul	54	4,5031	,75130
	Isparta	23	4,7246	,51886
	Toplam	274	4,4738	,72699
	İzmir	67	4,6070	,48932
	Kayseri	30	4,5917	,48460
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Denizli	22	4,5000	,88304
	Aydın	29	4,7155	,41578
	Ankara	49	4,5765	,49792

	İstanbul	54	4,4769	,59334
	Isparta	23	4,7826	,41495
	Toplam	274	4,5918	,54263
	İzmir	67	4,5485	,43221
	Kayseri	30	4,5147	,39808
	Denizli	22	4,4141	,78618
	Aydın	29	4,6121	,35323
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Ankara	49	4,4755	,48556
	İstanbul	54	4,4976	,50283
	Isparta	23	4,7460	,37670
	Toplam	274	4,5342	,48049
	İzmir	67	3,9957	,66262
	Kayseri	30	4,3238	,82530
	Denizli	22	3,9827	,68497
	Aydın	29	4,2759	,69665
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Ankara	50	4,0800	,66266
	İstanbul	53	4,0737	,71913
	Isparta	23	4,4451	,50916
	Toplam	274	4,1284	,69612
	İzmir	67	2,9975	,78522
	Kayseri	30	4,0333	,83666
	Denizli	22	3,5985	,97272
	Aydın	29	3,5920	,93391
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Ankara	50	3,4687	,95586
	İstanbul	53	3,0616	1,06210
	Isparta	23	3,5507	,86957
	Toplam	274	3,3669	,96968

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Fiziksel Yeterlik Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	3,136	6	,523	1,623	,141
	Grup İçi	85,988	267	,322		
	Toplam	89,124	273			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Oyun Bilgisi Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	2,259	6	,376	1,141	,339
	Grup İçi	88,076	267	,330		
	Toplam	90,335	273			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Karar Verme Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,305	6	,218	,624	,711
	Grup İçi	93,091	267	,349		
	Toplam	94,396	273			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Baskı Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	3,715	6	,619	1,176	,319
	Grup İçi	140,570	267	,526		
	Toplam	144,285	273			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği İletişim Alt Boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	2,207	6	,368	1,256	,278
	Grup İçi	78,176	267	,293		
	Toplam	80,383	273			
Hakem Öz Yeterlik Ölçeği Toplam Puanı	Gruplar Arası	1,790	6	,298	1,301	,257
	Grup İçi	61,237	267	,229		
	Toplam	63,028	273			
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Görev Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	6,006	6	1,001	2,116	,052
	Grup İçi	126,284	267	,473		
	Toplam	132,290	273			
Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği Ego Yönelimi Alt boyut Toplam Puanı	Gruplar Arası	31,349	6	5,225	6,190	,000
	Grup İçi	225,349	267	,844		
	Toplam	256,698	273			

Şehir gruplarının Fiziksel Yeterlik alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(6,267)=1,623$; $p>0,05$.

Şehir gruplarının Oyun Bilgisi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(6,267)=1,141$; $p>0,05$.

Şehir gruplarının Karar Verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(6,267)=0,624$; $p>0,05$.

Şehir gruplarının Baskı alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(6,267)=1,176$; $p>0,05$.

Şehir gruplarının İletişim alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(6,267)=1,256$; $p>0,05$.

Şehir gruplarının Hakem Öz Yeterlik Ölçeği genel toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(6,267)=1,301$; $p>0,05$.

Şehir gruplarının Görev Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur; $F(6,267)=2,116$; $p>0,05$.

Şehir gruplarının Ego Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır; $F(6,267)=6,190$; $p<0,05$.

Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Tukey-B çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre;

İzmir ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları Ankara, Isparta, Aydın, Denizli ve Kayseri ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

İstanbul ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları Ankara, Isparta, Aydın, Denizli ve Kayseri ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

Ankara ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları Isparta, Aydın, Denizli ve Kayseri ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşük iken, İstanbul ve İzmir ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları daha yüksektir.

Isparta ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları Aydın, Denizli ve Kayseri ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşük iken, Ankara, İstanbul ve İzmir ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları daha yüksektir.

Aydın ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları Denizli ve Kayseri ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından

daha düşük iken, Isparta, Ankara, İstanbul ve İzmir ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları daha yüksektir.

Kayseri ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları İzmir, İstanbul, Ankara, Isparta, Aydın, Denizli ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha yüksektir.

7. TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı araştırmadan elde edilen sonuçlar çerçevesinde sporun bir parçası olan hakemlerin öz yeterlik düzeylerinin hedef yönelimler açısından incelenerek çıkan sonuçların birbirleri ile ilişkisi sonucunda hakemlere katkı sağlaması ve hakemlerin öz yeterliklerine etki eden hedef yönelimlerin bulunması ve bunları etkileme olasılığı bulunan faktörleri kontrol altına alabilmektir.

Çeşitli gereksinim ve ihtiyaçlarına cevap verebilmek açısından hakemlerin algılanan öz yeterliğinin incelenip tespit edilmesine olanak sağlamak hedeflenmektedir. Bireyler hedeflerine ulaştığı zaman başarılı olduklarını düşünürler. Sporun içerisinde ise başarıya etki ettiğini bildiğimiz en önemli faktörlerden birisi de hakemler ve davranışlarıdır (Pepe ve ark. 1999). Bununla ilgisi olduğu düşündüğümüz ego ve görev yönelimi önemli bir yer tutmaktadır. Sporcu ve hakemlerin birbirlerinden farklı değer ve hedefleri vardır. Farklılık aynı zamanda bizlere hakemlerin sporculardan farklı hedef yönelimleri olduğunu göstermektedir. Bu araştırma ile hakemlerin öz yeterlik özellikleri ile ego ve görev yönelimi arasındaki ilişki incelenerek hem hakemler hem de araştırmacılar için önemli bilgiler sunabilir.

Ego ve görev yönelimi ve öz yeterlikle ilgili yapılan bir çok araştırma olmasına rağmen hatta diğer branşlardaki hakemler üzerine yapılan çalışmalarda görülmüş ancak voleybol hakemleri üzerinde yapılan literatür taramaları sonucunda bu alanda sınırlı sayıda çalışma olduğu ve bu alanın hala incelendiği söyleyebiliriz. Bu çalışma ile alanda literatüre yeni bilgiler kazandırılmaya ve halihazırda var olan bilgiler yenileriyle desteklenmeye çalışılmıştır.

Hakem öz yeterlik ölçeği alt boyutları fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, karar verme, baskı, iletişim, HÖYÖ toplam puanı ve SEGYÖ görev yönelimi alt boyutunun her birinin birbiriyle arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Sporda ego ve görev yönelimi ölçeği ego yönelimi alt boyutu sadece görev yönelimi alt boyutu ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

En yüksek ilişkinin HÖYÖ toplam puanı ile oyun bilgisi alt boyutu arasında olduğu bulunurken en düşük ilişki ise SEGYÖ görev yönelimi alt boyutu ile baskı arasında bulunmuştur.

HÖYÖ'nün kendi içerisindeki en düşük ilişki baskı ve fiziksel yeterlik alt boyutları arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçla voleybol hakemlerinin baskı altında kalsalar da kondisyonlarıyla ya da duruşlarıyla ilgili olumsuz bir düşünceye sahip olmadıklarını düşünebiliriz.

Çalışmamızda cinsiyet gruplarına göre hakem öz yeterlik ölçeği fiziksel yeterlik alt boyutu ve karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Erkek hakemlerin, kadın hakemlere göre fiziksel yeterlik ve karar verme alt boyut puanları daha yüksektir. Karaçam ve Pulur'un (2017) basketbol hakemleri üzerinde yaptıkları çalışmada bizim çalışmamıza uygun olarak fiziksel yeterlik ve karar verme düzeyleri erkek hakemlerin kadın hakemlere göre daha yüksek çıkmıştır. Yapılan bu çalışma birbirleriyle paralellik göstermektedir. Arslanoğlu ve ark.'nın (2010) voleybol hakemlerinin temel psikolojik ihtiyaçlarını cinsiyet değişkenine göre incelemiş ve temel psikolojik ihtiyaçların içerisindeki yeterlik ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada bulguları sonucunda kendi çalışmamızdan farklı olarak bayan voleybol hakemlerinin erkek voleybol hakemlerine göre kendilerini daha yeterli hissettikleri sonucuna varılmaktadır.

Hakem öz yeterlik ölçeği baskı, iletişim alt boyutu toplam puan ortalamaları ve ölçek toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Çalışmamıza uygun olarak Karaçam ve Pulur'un (2017) futbol, basketbol ve hentbol hakemleri üzerinde yapmış olduğu çalışmada da baskı, iletişim ve genel öz yeterlik düzeyleri arasında cinsiyetlere göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aynı zamanda yine Karaçam ve Pulur'un (2017) basketbol hakemleri üzerine yapmış olduğu çalışma sonuçlarında da cinsiyete göre baskı ve iletişim düzeylerimde anlamlı bir fark olmadığını belirtmişlerdir. Çalışmamız literatüre uygun sonuçlar vermiştir.

Hakem öz yeterlik ölçeği toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Demirbaş'ın (2014) meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeni ile öz-etkililik-yeterlilik ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşıldı. Kaçar'ın (2017) çalışmasında öğretmenlerin öz yeterlik inanç kaynakları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Bu durum çalışmamızla paralellik

göstermektedir. Bu durum kadınların sosyal yaşamda daha aktif rol almaya başlamasıyla birlikte genel olarak yaşanan kadın erkek eşitsizliğinin yavaş yavaş ortadan kalkması olarak yorumlanabilir.

Bu araştırmada sporda görev ve ego yönelimi ölçeği görev yönelimi ve ego yönelimi alt boyut toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için anlamlı bir fark yoktur. Bu alanda yapılan çalışmalarda araştırmamızdaki bulguları destekler niteliktedir. Bu çalışmalardan biri Çavdarlı (2013) liseli sporcuların katılımıyla yapılmış ve cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulamamışlardır. Bir diğer destekleyen çalışmalardan, 112 üniversite öğrencinin katıldığı Budak'ın (2017) ve Kim ve Gill'in (1997) görev ve ego yönelimlerinin cinsiyetler için bir farklılığın olmadığını tespit ettikleri çalışmaya ise 344 sporcu katılmıştır. Tüm bu çalışmaların dışında Duda'nın (1989) araştırmasında hedef yönelimleri açısından cinsiyetler arasında farklılık bulunmuştur. Bireysel ve takım sporcular üzerine yapılan bu çalışma sonucunda erkek sporcuların kadın sporculara göre daha çok ego ile ilişkili hedef yönelimli olduğu kadın sporcuların ise daha çok görev ile ilişkili hedef yönelimli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum genel olarak toplumumuzda üst düzey yöneticilerin erkek olması daha başarılı olma isteği ve erkeklerin daha çok söz sahibi olma istekleriyle örtüşmektedir. Kadınlar da ise daha sürece odaklanma ve başarıyı sadece sonuç odaklı algılamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Bunların dışında Hakem öz yeterlik ölçeği oyun bilgisi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında cinsiyet grupları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Çalışmamızda meslek gruplarının karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Çalışmamızdan farklı olarak Uzunoğlu'nun (2008) Meslekleri açısından hakemlerin dikkatli karar verme puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Aynı zamanda meslek gruplarının fiziksel yeterlik, oyun bilgisi baskı, iletişim, hakem öz yeterlik ölçeği genel toplam puanı, görev yönelimi ve ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Genel anlamda bireylerin mesleklerinin getirmiş oldukları özelliklerini hakemlik üzerinde bir etkisinin olmadığını düşünebiliriz.

Yaş gruplarının oyun bilgisi, baskı, iletişim ve hakem öz yeterlik ölçeği genel toplam puanı, görev yönelimi ve ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Yaş gruplarının Fiziksel Yeterlik alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Araştırma sonuçlarımıza uygun olarak Karaçam ve Pulur'un (2017) futbol, basketbol ve hentbol hakemleri üzerine yapmış oldukları çalışmada fiziksel uygunluk ve yaşları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Yaş gruplarının karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ve farkı belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre 18-25 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 34-41 yaş grubu ile 50 ve üzeri yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puanından daha düşükken, 26-33 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 34-41 yaş grubu ile 50 ve üzeri yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür. Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda yaşla birlikte tecrübe sahibi olmaya başlayan hakemler daha rahat karar vermeye ilerleyen yıllarda karar verme sorunu yaşamamaya başlarlar.

Deneyim gruplarının karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre 1-5 yıl deneyim grubu ile 6-10 yıl deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl ve 26 yıl ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasında daha düşüktür. 26 yıl ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması sırasıyla 1-5 yıl, 6-10 yıl, 16-20 yıl, 11-15 yıl ve 21-25 yıl deneyim grubundan daha yüksektir. Bu sonuçlara göre deneyimle birlikte karar verme durumu daha rahat olmaktadır ancak bu çalışmada deneyim grupları yıllara göre arttıkça karar verme durumu iyileşirken, 11-15 yıl ile 16-20 yıl arasında beklenenin dışında bir durum gelişmiştir. Diğer gruplar sırasıyla ilerlerken 11-15 yıl deneyim grubu 16-20 yıl deneyim grubuna göre daha yüksek karar verme alt boyutu puan ortalamasına sahiptir.

Deneyim gruplarının fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, baskı, iletişim ve hakem öz yeterlik ölçeği genel toplam puanı, görev yönelimi ve ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Klasman gruplarının karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Yapılan çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre uluslararası klasman grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması ulusal, aday ve il klasman grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür. Bunun nedeni hakemlerin klasmanlarının aday, il, ulusal ve uluslararası olarak ilerlediğini göz önünde bulundurursak, ilerleyebilecekleri son mevki olan uluslararası klasmana yükseldiklerinde ellerindeki imkanlara göre daha uygun karar vermeleri, klasmanlarda ilerlemek için daha fazla müsabakaya çıkmaları, bununla birlikte çok daha fazla pozisyonla karşılaşmaları ve tüm bunların getirmiş olduğu deneyim ve bilgi birikimine bağlı olabilir.

Klasman gruplarının Ego Yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Çoklu karşılaştırma testi sonucuna göre uluslararası klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalaması sırasıyla ulusal, aday ve il klasman grubu ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür. Ego yönelimi alt boyut toplam puanları uluslararası, ulusal, aday ve il olarak artmaktadır. Burada il hakemlerin aday, ulusal ve uluslararası klasmanda ki hakemlere göre daha ego yönelimli oldukları sonucuna varılabilir. Aday hakemlikten sonra il hakemliğine belirli koşulları yerine getirdikten sonra terfi edebilirken il hakemliğinden sonra ulusal hakem olabilmek için hem belirli koşullar yerine getirilmeli hem de İl Hakem Kurulu tarafından sezon sonunda Ulusal hakemliğe terfi için önerilmesi gerekmektedir. Bir voleybol hakemi iki sezon aday hakemlik yaptıktan sonra il hakemliğine terfi edemezse hakemliği düşürülmektedir. Ancak aday hakemliğini başarıyla tamamlayan ve il hakemliğine terfi eden biri hakemlik kariyerini il hakemi olarak tamamlayabilir. Bu durumda ulusal hakemliğe terfi etmek isteyen il klasman grubundaki hakemlerin ulusal hakemliğe terfi edebilme düşüncesi nedeniyle diğer klasman gruplarına göre daha sonuç odaklı olabilirler.

Klasman gruplarının fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, baskı, iletişim ve hakem öz yeterlik ölçeği genel toplam puanı ve görev yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Şehir gruplarının fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, karar verme, baskı, iletişim, hakem öz yeterlik ölçeği genel toplam puan ortalamaları ve görev yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Şehir gruplarının ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Sadece İzmir ve İstanbul arasında anlamlı bir fark bulunmazken diğer tüm iller arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

İzmir ve İstanbul ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları Ankara, Isparta, Aydın, Denizli ve Kayseri ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

Kayseri ili hakemlerinin ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamaları sırasıyla İzmir, İstanbul, Ankara, Isparta, Aydın, Denizli ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha yüksektir. Bu çalışma için katılan yedi ilin arasında Kayseri’de faal olan hakemlerimizin ego yönelimli puan ortalamalarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ego yönelimli bireylerin negatif duygu durumuna daha çok; pozitif duygu durumuna ise daha az meyilli olduğu düşünülmektedir (Nicholls, 1989). Bunun sebeplerinden birini Roberts (1992) kazanmak ve kaybetmek olgularının değişken ve kontrolü olmayan durumlar olduğunu ve sonuç olarak kazanma odaklı sporcuların olumsuz duygulara daha yatkın olmasının muhtemel olduğu şeklinde açıklamıştır. Buna karşın görev yönelimli sporcular performans için içsel standartlar geliştirmişlerdir ve bu daha kontrol edilebilir bir durum olduğu için pozitif duygulanım görev yönelimli sporcular arasında daha olasıdır (Roberts, 1992). Duda ve arkadaşları ile Whitehead ve arkadaşları tarafından farklı zamanlarda yapılan araştırmalarda, algılanan düşük yeteneğe sahip bireylerin ego yönelimli durumlarda görev yönelimli durumlara göre daha düşük performans sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır (akt. Kelecek, 2013:23-24). Daha kalabalık hakem gruplarına sahip olan İzmir, İstanbul ve Ankara şehirlerinde ego yönelimi daha az çıkarken sonrasında sırasıyla Isparta, Aydın, Denizli ve Kayseri illerinde ego yönelimi alt boyutu ortalama puanları daha yüksek çıkmıştır. Bu illerde üst liglerde

olan takım sayısı da düşünöldüğünde başarının üst liglerde görev almanın kendini başarılı olarak görme şeklinde yorumlanması da mümkündür.

Başarı hedefi yönelimi ve algılanan fiziksel yeterliliğin kendine güven üzerinde etkisini araştıran çok az çalışma bulunmaktadır. Treasure ve Biddle (1997) görev yöneliminin kendine güveni, algılanan yeterliliği ve fiziksel öz-saygıyı doğrudan ve dolaylı olarak öngördüğünü bulmuşlardır. Kavussanu ve Harnisch (2000) yaptıkları bir çalışmada görev yönelimi yüksek olan sporcuların görev yönelimi düşük olanlara göre daha fazla kendine güvenli olduğunu tespit etmişlerdir. Bu alanda yapılan sınırlı çalışmalar görev yöneliminin kendine güveni etkileyeceği yönündedir. Genel olarak görev yönelimi kendine güven üzerinde etkilidir, çünkü kendine güven yeterlilik ile ilişkilidir. Eğer bir birey kendini faaliyet gösterdiği spor dalında yeterli görüyorsa, o bireyin kendine güven duygusu da yüksek düzeyde olacaktır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hakem öz yeterlik ölçeği alt boyutları fiziksel yeterlik, oyun bilgisi, karar verme, baskı, iletişim, HÖYÖ toplam puanı ve SEGYÖ görev yönelimi alt boyutunun her birinin birbiriyle arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Sporda ego ve görev yönelimi ölçeği ego yönelimi alt boyutu sadece görev yönelimi alt boyutu ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

En yüksek ilişkinin HÖYÖ toplam puanı ile oyun bilgisi alt boyutu arasında olduğu bulunurken en düşük ilişki ise SEGYÖ görev yönelimi alt boyutu ile baskı arasında bulunmuştur.

HÖYÖ'nün kendi içerisindeki en düşük ilişki baskı ve fiziksel yeterlik alt boyutları arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmamızda cinsiyet gruplarına göre hakem öz yeterlik ölçeği fiziksel yeterlik alt boyutu ve karar verme alt boyutu toplam puan ortalamaları için istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Erkek hakemlerin, kadın hakemlere göre fiziksel yeterlik ve karar verme alt boyut puanları daha yüksektir.

18-25 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 34-41 yaş grubu ile 50 ve üzeri yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puanından daha düşüktür.

26-33 yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 34-41 yaş grubu ile 50 ve üzeri yaş grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

1-5 yıl deneyim grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl ile 26 yıl ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür. 6-10 yıl deneyim grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21-25 yıl, 26 ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

26 yıl ve üzeri deneyim grubu karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması sırasıyla 1-5 yıl, 6-10 yıl, 16-20 yıl, 11-15 yıl ve 21-25 yıl deneyim grubundan daha yüksektir. Bu sonuçlara göre deneyimle birlikte karar verme durumu daha rahat olmaktadır ancak bu çalışmada deneyim grupları yıllara göre arttıkça karar verme durumu iyileşirken, 11-15 yıl ile 16-20 yıl arasında beklenenin dışında bir durum

gelişmiştir. Diğer gruplar sırasıyla ilerlerken 16-20 yıl deneyim grubu 11-15 yıl deneyim grubuna göre daha yüksek karar verme alt boyutu puan ortalamasına sahiptir.

Genel olarak voleybol hakemlerinin deneyim yılları arttıkça daha çok kendilerine güvenerek karar verebilirler.

Uluslararası klasman grubunun karar verme alt boyutu toplam puan ortalaması aday, il ve ulusal klasman grubu puan ortalamasından daha yüksektir.

Uluslararası klasman grubunun ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalaması ulusal, aday ve il klasman grubu ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

İzmir ili hakemlerinin Ankara, Isparta, Kayseri illeri hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

İstanbul ili hakemlerinin Ankara, Isparta, Aydın, Denizli, Kayseri ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha düşüktür.

Kayseri ili hakemlerinin İzmir, İstanbul, Ankara, Isparta, Aydın, Denizli ili hakemlerine göre ego yönelimi alt boyutu toplam puan ortalamasından daha yüksektir.

Araştırmanın amacına yönelik olarak özgüvene etki eden faktörler araştırılmış ve korelasyon sonuçlarında ego ve görev yöneliminin öz yeterlikle olan ilişkisi incelenmesi sonucu sadece görev yönelimi alt boyutunun hakem öz yeterlik alt boyutlarıyla ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bağımsız değişkenlerle ego yönelimi alt boyutu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlara göre bir sonraki yapılacak olan çalışmalarda bunun daha detaylı araştırılabilmesi için nitel çalışma yapılabilir.

Şehir gruplarının arasında çıkan farklılıkların nedenleri araştırılarak buna uygun olarak çalışmalar yapıp hakemlerin daha iyi görev yapmalarına katkı sağlanabilir.

Genel anlamda illerde bulunan Hakem İl Kurullarının yaptığı yıl içerisinde yaptığı çalışmalara bakılarak daha verimli hale getirilmesi sağlanabilir. Örneğin eğitimler ihtiyaçlar doğrultusunda yapılabilir.

Örneklem sayısı ve etki eden faktörlerin sayısı arttırılarak aralarındaki ilişki incelendiğinde literatür daha çok zenginleşebilir.

9. KAYNAKLAR

Açıköz, S. Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları ile Öz yetkinlik ve İyimserlik İlişkisi: Ankara Üniversitesi Örneği. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006; Ankara, (Danışman: Doç. Dr. Pervin Ünal CİVCİR).

Akçıl, A. Voleybolda hakem ve performans. Voleybol Bilim ve Teknolojisi Dergisi, 1996; 8: 4.

Arslanoğlu, E., Tekin, M., Arslanoğlu, C., Özmutlu, İ. Voleybol hakemlerinin çeşitli değişkenlere göre kaygı ve temel psikolojik ihtiyaç düzeylerinin incelenmesi, 2010; (Ankara ili örneği).

Bıkmaz, H. F. Fen Öğretiminde Öz-Yeterlik inanç Ölçeği, Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 2002; 1(2), 197-210.

Bilgen, G. Alman Hakemlik Sistemi ve Anlayışı, Yüksek Lisans Tezi, 2004; Konstanz-Almanya.

Bloom, B.S. İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme, (Çev: Özçelik, D.A.). Milli Eğitim Basımevi, 1979; Ankara

Boyd, M.P. The effects of participation orientation and success-failure on post-competitive affect in young athletes. Yayınlanmamış doktora tezi, 1990; University of Southern California.

Bray, S., Balaguer, I., ve Duda, J.L. The relationship of task self-efficacy and role efficacy beliefs to role performance in Spanish youth soccer. Journal of Sport Sciences, 2004; 22 (5), 429-437. Bruin, Karin., Bakker, Frank C., Oudejans, Raoul, R. "Achievement Goal Theory And Disordered Eating: Relationships Of Disordered Eating With Goal Orientations And Motivational Climate İn Female Gymnasts And Dancers", Psychology of Sport ve Exercise, 2009; Vol.10, pp.72-79.

Budak, H.A. Farklı Güdüsel İklimlerde Performansın n Grcs Olarak Akış ve Duygusal Zeka. Yüksek Lisans Tezi, 2017. Danışman Serdar Tok

Buldur, S., Doğan, A. Performansa dayalı tekniklerle yürütülen biçimlendirmeye yönelik değerlendirme sürecinin öğrencilerin hedef yönelimlerine etkisi, 2017.

Büyüköztürk, ř., Kılıç, . E., Akgün, . E., Karadeniz, ř., Demirel, F. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 17. Baskı. Pegem Akademi Yayın Eğitim Danışma Hizmet Tic. Ltd. şti. Ankara: 2014 S: 85-86

Can, Y., oban, ., Soyer, F. Negatif duygusallığın stres üzerindeki etkisi: Faal futbol hakemleri üzerinde bir araştırma. Niğde Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2011; 5 (2): 165-174.

Chaplain, R.P. Beyond exam results? Differences in the social and psychological perceptions of young males and females at school, Educational Studies, 2000; 26(2), 177-190

Çavdarlı, ř. Liseli sporcularda görev ve ego yönelimleri ile sporda stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki. 2013; Danışman: (Doç. Dr. Aslı ASLAN) Mersin Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Day, C. Hakemlik için hakemler. Voleybol Bilim ve Teknolojisi Dergisi, 1996; 9:3-4.

Doğan, K., Elçi, S. ve Asil, H. Sporda Ego ve Görev Yönelimi leği (SEGY)nin Hakemler için Adaptasyon alışması, 2017.

Duda, J.L. Goal perspectives, participation and persistence in sport. International Journal of Psychology, 1989; 20, 42-56.

Duda, J.L. ve Chi, L. The effect of task and ego involving conditions on perceived competence and causal attributions in basketball. 1989; Makale Uygulamalı Spor Psikoloji Birliği, University of Washington, Seattle, WA, Eylül’de sunulmuştur.

Duda, J.L. “Motivation in Sport Setting: A Goal Perspective Approach, In Roberts”, Motivation in Sport and Exercise, Champaign, Illinois:Human Kinetics, 1992; pp. 57- 91.

Duda, J.L., ve Nicholls, J. Dimensions of leadership behavior in sport: Development of a leadership scale. Journal of Sport Psychology, 1992; 2, 34-45.

Duda, J. L., & White, S. A. Goal orientations and beliefs about the cause of sport success among elite skiers. The Sport Psychologist, 1992; 6, 334-343.

Duda, J.L., Chi, L., Newton, M.L., Walling, M.D., ve Catley, D. Task and ego orientation and intrinsic motivation in sport. International Journal of Sport Psychology, 1995; 26,40-63.

Dweck, C.S. Motivational Process Affecting Learning. American Psychologist, 1986; 41, 1040-1048.

Elliott, Elaine S. ve Dweck Carol S. “Goals: An Approach to Motivation and achievement”, Journal of Personality and Social Psychology, 1988; Vol.54, pp.5-12.

Elliot, A. J. “Approach And Avoidance Motivation And Achievement Goals”, Educational Psychologist, 1999; Vol.34, pp.169-189.

Elliot, A.J. The Hierarchical Model of Approach-Avoidance Motivation. Motivation and Emotion, 2006; 30, 111–116.

FIVB “Federation Internationale De Volleyball” (2017-2020) Voleybol Oyun Kuralları – 35. FIVB Kongresince Onaylanmış

Fox, K., Goudas, M., Biddle, S., Duda, J. ve Armstrong, N. "Children's task and ego profiles in sport", British Journal of Educational Psychology, 1994; Vol.64, pp.253-261.

Freidmen, I.A. Self-efficacy and burnout in teaching: The importance of interpersonal-relations efficacy, Social Psychology of Education, 2003; 6, 191-215

Gill, D.L. Psychological Dynamics of Sport an Exercise. 2000; 2nd edition
Champaign, IL: Human Kinetics.

Hall, H.K. ve Alistair, W. K. "Motivational Antecedents Of Precompetitive Anxiety İn Youth Sport", Sport Psychologist, 1997; Vol.11, pp. 24-42.

Hall, H.K., Kerr, A.W. ve Matthews, J. "Precompetitive anxiety İn Sport: The Contribution Of Achievement Goals And Perfectionism", Journal of Sport and Exercise Psychology, 1998; Vol.20, pp.194-217.

Hollenbeck, J.R., Williams, C.R. ve Klein Howard J. "An empirical examination of the antecedents of commitment to difficult goals", Journal of Applied Psychology, 1989; Vol.74, pp.18-23.

Işık, İ. Öz yeterlilik İnancı: Yönetici Rollerini Açısından Bir İnceleme. Marmara Üniversitesi Örgütsel Davranış Bilim Dalı, Doktora Tezi, 2001; İstanbul (Danışman: Prof.Dr. Suna Tevrüz)

Jacobsen, D.A., Eggen, P. ve Kauchak, D. Methods for teaching, Promoting student learning, Sixth Edition, 2002; Meririll Prentice Hall, New Jersey, USA

Jagacinski, C.M. ve Nicholls, J.G, (1984). "Conceptions of ability and related affects in task involvement and ego involvement", J Educational Psychology, 1984; Vol.5, pp. 909-919.

Jagacinski, C.M. ve Strickland, O.J. “Task And Ego Orientation: The Role Of Goal Orientations İn Anticipated Affective Reactions To Achievement Outcomes” Learning and Individual Differences, 2000; Vol.12, 189-208.

Kaçar, T. İlköğretim Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, 2017; (Danışman: Doç. Dr. Kadir BEYCIÖĞLU)

Karadağ E., Aksoy Derya Y. ve Ucuzal M. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin öz etkililik-yeterlik düzeyleri. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 2009; 4(1):13–20.

Karaçam, A. ve Pular, A. (2017) Hakem Öz Yeterlik Ölçeği'nin (HÖYÖ) Türkçeye uyarlama çalışması

Karaçam, A. ve Pular A. Examining the Relationship between Referee Self-efficacy and General Self-efficacy Levels of Basketball Referees in Terms of Certain Variables, 2017.

Karaçam, A. ve Pular A. Examining the Relationship between Referee Self-efficacy and General Self-efficacy Levels of Football, Basketball and Handball Referees 2017.

Kavussanu, M. ve Harnisch D.L. Self-esteem in children: Do goal orientations matter? British Journal of Educational Psychology, 2000; 70(2), 229-242.

Kaygusuz Ş., Körmükçü, Y. ve Adalı, H. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşam Doyum Durumları İle Sporda Görev ve Ego Yönelimi Durumlarının Bazı Değişkenler Tarafından İncelenmesi. International Journal of Science Culture and Sport, 2016; s.854

Kelecek, S., Altıntaş, A., ve Aşçı, H. “Is the perceived leadership styles predictor of perceived motivational climate and perceived success in male athletes?”, In 12 th. International Sport Sciences Congress Abstract Book 2012; Vol, 245, pp.12-14.

Kelecek, S. (2013). Sporcuların Tutkunluk Düzeylerinin; Optimal Performans Duygu Durumu, Güdüsel Yönelim Ve Hedef Yönelimini Belirlemedeki Rolü, Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. 2013, Ankara.

Kim, B.J. & Gill, D.L. A Cross-Cultural Extension of Goal Perspective Theory to Korean Youth Sport 1997.

Kocaekşi, S. Hentbol Bayan Milli Takımında Zaman Değişimi Ve Performansın Grup Sarginliği, Sportif Kendine Güven, z-Yeterlik, Hedef Yönelimi Ve Yarışma Kaygısı zerine Etkisi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2010, Ankara.

Lafrenire, M.A.K., Jowett, S., Vallerand, R. J. ve Carbonneau, N. "Passion For Coaching and The Quality of Coach-Athlete Relationship: The Mediating Role of Coaching Behaviours", Psychology of Sport and Exercise, 2010; pp.1-9.

Latham, G. P., Erez, M. Ve Locke, E.A. "Resolving Scientific Disputes By The Joint Design Of Crucial Experiments By The Antagonists. Application To The Erez-Latham Dispute Regarding Participation In Goal Setting", Journal of Applied Psychology, 1988; Vol.73, pp.753-772.

Locke, E.A. ve Latham, G.P. "A Theory of Goal Setting and Task Performance", Englewood Cliffs, 1990; NJ: Prentice Hall.

Myers, N. D., Feltz, D. L., Guilln, F., ve Dithurbide, L. Development of, and initial validity evidence for, the Referee Self-Efficacy Scale: A multistudy report. Journal of sport and Exercise Psychology, 2012; 34(6), 737-765.

Nicholls, J.G. Achievement motivation: Concepts of ability, subjective experience, task choice and performance. 1984; Psychological Rev, 91,329-346.

Nicholls J.G. The competitive ethos and democratic education. 1989; Cambridge, MA: Harvard University Press.

Nicholls, J.G. Cheung Ping Chung. Lauer Janice. Patashnick Michael. "Individual Differences In Academic Motivation: Perceived Ability, Goals, Beliefs, And Values", Learning and Individual Differences, 1989; Vol.1, pp.63-84.

Nolen, S.B. "Reason for studying: Motivational orientations and study strategies", Cognition and Instruction, 1998; pp.69-287.

Ornstein, A.C. ve Lasley, T.J. Strategies for effective teaching, Third Edition, McGraw-Hill Higher Education Companies, 2000; USA.

Özenoğlu Kiremit H. Fen Bilgisi Öğretmenliği Öğrencilerinin Biyoloji ile İlgili Öz-Yeterlik İnançlarının Karşılaştırılması. 2006; Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, (Danışman: Prof.Dr. İsa GÖKLER).

Karataş, Ö., Biçer, Y.S., Yıldırım, E. ve Çevrim, H. Hentbol, basketbol, Voleybol Klasman hakemlerinin iş doyumu düzeylerin incelenmesi 2013.

Öztürk Kuter, F. 1. Uluslar arası Spor Psikolojisi Sempozyumu, "Üniversite Gençliğinin Futbolda Takım Tutma Durumlarının Karşılaştırılması", Mersin-1997; s.51.

Pepe, H., Filiz, K., Pepe, K. ve Can, S. Futbol hakemlerinin hakemlik geçmişleri ve sporculuk geçmişlerinin tutarlı karar vermedeki etkisinin incelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 1999; 1, 26-33.

Pintrich, P.R. Multiple Goals, Multiple Pathways: The Role of Goal Orientation in Learning and Achievement. Journal of Educational Psychology, 2000; 92, 544-555.

Roberts, G.C. Motivation in sport and exercise: Conceptual constraints and convergence. In: Roberts GC. (Ed.). Motivation in Sport and Exercise. Champaign, IL: Human Kinetics, 1992; p. 3-29.

Sit, Cindy HP., Koenraad, J. Lindner. "Motivational Orientations In Youth Sport Participation: Using Achievement Goal Theory And Reversal Theory", Personality and Individual Differences, 2005; Vol.38, pp.605-618.

Toros, T. “Elit ve Elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel iklim ve hedeflerin özgünlük güçlük derecesi özelliklerinin yaşam doyumuna etkisi”. 2001; Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Toros, T. “Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel (motivasyonel) iklim ve yaşam doyumu”. H.Ü. Spor Bilimleri Dergisi, 2002; 15, 3, pp. 155-166

Toros, T. “Genç Basketbolcuların Oyunda Kalma Süreleri İle Hedef Perspektif Yaklaşımı, Yaşam Doyumu ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki”, Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Journal Of Sport Sciences, 2005; S.16, ss.50-63.

Toros, T. ve Koruç, Z. “Hedef Yönelimleri Ve Algılanan Motivasyonel İklim Arasındaki İlişki Liseli Erkek Voleybolcular Üzerine Bir Çalışma”, Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2005; S.163, ss.135-145.

Toros, T. “Genç Erkek Basketbolcularda, Turnuva Öncesi ve Turnuva Sonrası Sporcuların Algıladıkları Antrenörlük Davranışı, Hedef Yönelimleri, Takım Sarginlığı, Algılanan Motivasyonel İklim ve Kolektif Yeterlik Arasındaki Farklılığın Analizi”, Pamukkale Journal of Sport Sciences, 2011; S.2. ss. 39.

Toros, T., Duvan, A. “Eskrimcilerde Algılanan Antrenörlük Davranışı, Kolektif Yeterlilik Ve Hedef Yöneliminin İncelenmesi” Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 2011; S.1, ss.33-41.

Toy, A. B. Serbest ve grekoromen stil güreşçilerin hedef yönelimi ve yaşam doyumu ilişkisi 2015, (Yüksek Lisans Tezi).

Treasure, D.C. ve Biddle, S. North American Society of the Psychology of Sport and Physical Activity: Antecedents of physical self-worth and global self-esteem: Influence of achievement goal orientations and perceived ability, 1997; Denver, Colorado.

(Türkiye Voleybol Federasyonu Voleybol Hakemliği Talimatı)

Uzbe, N. Başarı Hedef Yönelimi, Benlik Saygısı Ve Akademik Başarının Kendini Engellemeyi Yordamadaki Rolü, 2013. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Uzunoğlu, Ö.U. Türk Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillerinin Klasmanlarına ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. 2008; Danışman Yrd. Doç. Dr. Metin SAHİN

Vallerand, Robert J. Mageau Richard. Ratelle Catherine. Léonard Maude. Blanchard Céline. Koestner Richard. Gagné Marylène. Marsolais Josée. “Les Passions De L’ame: On Obsessive And Harmonious Passion”, Journal of Personality and Social Psychology, 2003 Vol. 854, 756-767.

Vallerand Robert J. Mageau Richard. Elliot Andrew J. Dumais Alexandre. Demers M. Rousseau Francis. “Passion and Performance Attainment in Sport” Psychology of Sport and Exercise, 2008; Vol.9, pp.373-392.

Weinberg. RS. ve Gould, D. “Foundation of Sports and Exercise Psychology”, Human Kinetics, Capter. 1995; 4;60-1.

Walling, M.D. ve Duda, J.L. “Motivating Kids: Balancing Learning, Fun & Ego ” Performans Edge Vol 4, 1995; No 6, 3-6.

White, S.A. ve Duda, J.L. “The Relationship Of Gender, Level Of Sport İnvolment And Participation Motivation To Task And Ego Orienatation”, International Journal of Sport Psychology, 1994; Vol.25, pp.4-18.

Zusho, A, Pintrich, P.R. Skill and will. The role of motivation and cognition in the learning of college chemistry, International Journal of Science Education, 2003; 25(9), 1081-1094.

10. EKLER

Ek-1 Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Gönüllünün;

Adı Soyadı:

Cinsiyet: Kadın Erkek

Yaş:

Mesleği:

Hakemlik yaptığı süre:

Klasman:

Aday

il

Ulusal

Uluslararası

Ek- 2 Hakem Öz Yeterlik Ölçeği (HÖYÖ)

Aşağıdaki hakemlerin öz yeterliklerine ilişkin ifadelere katılma düzeyinizi ilgili yere O işareti koyarak belirtiniz lütfen.						
		düşük	orta	yüksek		
1	Fiziksel yapım hakemliğe uygundur.	1	2	3	4	5
2	Kondisyonum müsabaka yönetmek için yeterlidir.	1	2	3	4	5
3	Sürat yeteneğim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	1	2	3	4	5
4	Fiziksel dayanıklılık düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	1	2	3	4	5
5	Fiziksel kuvvet düzeyim müsabaka yönetmek için yeterlidir.	1	2	3	4	5
6	Hakemliğini yaptığım branşın temel oyun stratejilerini anlayabilirim	1	2	3	4	5
7	Hakemliğini yaptığım branşın oyun kurallarını bilirim.	1	2	3	4	5
8	Hakemlik yaptığım branşa uygun hakem mekaniğini anlayabilirim.	1	2	3	4	5
9	Zor durumlarda karar verebilirim.	1	2	3	4	5
10	Çabuk karar verebilirim.	1	2	3	4	5
11	Verdiğim kararlarda kararlılık gösteririm.	1	2	3	4	5
12	Oyuncuların baskısından etkilenmem.	1	2	3	4	5
13	Seyircilerin baskısından etkilenmem.	1	2	3	4	5
14	Antrenörlerin baskısından etkilenmem.	1	2	3	4	5
15	Antrenörlerle etkili iletişim kurabilirim.	1	2	3	4	5
16	Diğer hakemlerle etkili iletişim kurabilirim	1	2	3	4	5

17	Oyuncularla etkili iletişim kurabilirim.	1	2	3	4	5
18	Oyunda ki diğer görevlilerle etkili iletişim kurabilirim.	1	2	3	4	5

Ek-3 Sporda Ego ve Görev Yönelimi Ölçeği (SEGYÖ)

Aşağıdaki hakemlerin ego ve görev yönelimlerine ilişkin ifadelere katılma düzeyinizi ilgili yere O işareti koyarak belirtiniz lütfen. “kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Kritik bir pozisyonda karar verebilen veya hata yapmayan tek kişi ben olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
2	Yeni bir teknik öğrendiğimde ve bende uygulama isteği uyandırdığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
3	Arkadaşımdan daha iyi yapabildiğim zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
4	Diğerleri benim kadar iyi yapamadığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
5	Uygulaması beğeni toplayan bir şey öğrendiğim zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
6	Yalnız benim başarılı olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
7	Çok deneyerek yeni bir teknik öğrendiğim zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
8	Sıkı çalıştığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
9	En yüksek gözlemci notunu ben aldığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
10	Öğrendiğim bir şey bende daha fazla uygulama isteği uyandırdığı zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
11	En iyi ben olduğum zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
12	Öğrendiğim bir teknik gerçekten doğru hissi verdiği zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5
13	Elimden gelenin en iyisini yaptığım zaman kendimi hakemlikte çok başarılı hissederim.	1	2	3	4	5

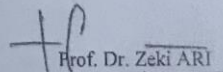
Ek-4 Etik Kurul İzni

T.C.
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu
Karar Formu

KARAR TARİH / NO	17 / 01 / 2018/ 20.478.486 -		
ARAŞTIRMANIN ADI	Voleybol hakemlerinin Ego ve Görev yönetimleri bakımından öz yeterliklerinin incelenmesi		
SORUMLU ARAŞTIRMACI	Yrd. Doç. Dr. Aylin ZEKİOĞLU - Manisa Celal Bayar Üniversitesi - Spor Bilimleri Fakültesi		
ARAŞTIRMA EKİBİ	Dr. Nihal Dal (2.Danışman),- Yük. Lisans Öğr. Nazlı Ekmekçi		
ARAŞTIRMANIN NİTELİĞİ	UZMANLIK TEZİ ☐	YÜKSEK LİSANS-DOKTORA TEZİ ☒	AKADEMİK AMAÇLI ☐
DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	29 / 12 / 2017 / Tarih ve 62314 sayılı; araştırma dosyası		
KARAR BİLGİLERİ	Araştırma dosyası incelenmiş, bilimsel ve etik açıdan UYGUN olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.		

Ünvanı/Adı/Soyadı	Araştırma ile İlgili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye	Ünvanı /Adı /Soyadı	Araştırma ile İlgili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye
Prof. Dr. Zeki ARI Tıbbi Biyokimya AD	☐	☐	Doç. Dr. Tuğba ÇAVUŞOĞLU Farmakoloji AD	☐	☒
Prof. Dr. Murat DEMET Psikiyatri AD	☐	☒	Doç. Dr. Serdar TOK Spor Bilimleri Fakültesi	☐	☐
Prof. Dr. Sezgi ÇINAR PAKYÜZ İç Hastalıkları Hemşireliği AD	☐	☐	Yrd. Doç. Dr. Selim ALTAN Tıbbi Etik AD	☐	☐
Prof. Dr. Betül ERSOY Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD	☐	☐	Mukadder YILMAZER Avukat	☐	☒
Doç. Dr. Beyhan Cengiz ÖZYURT Halk Sağlığı AD	☐	☐	İhsan AVCI Sivil Üye	☐	☐

Etik Kurulumuzun kararı yukarıda belirtilmiştir. Araştırmanız Her Hangi Bir Aşamada Etik Kurulumuzun "İzleme - Denetleme" Görevi Gereği Lüzumu Halinde Haberli / Habersiz Olarak Denetlenebilir. Araştırma Başvuru Formunun Taahhütname - Bölüm E kısmında belirtilmiş olan hususların dikkate alınarak istenilen bilgilerin Etik Kurulumuza zamanında iletilmesi konusunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Zeki ARI
Başkan

Ek-5 Ölçek Kullanım İzinleri

 aydın karaçam

14.11.2017

AK

→ Kime: Nazlı Ekmekçi

[Ayrıntılar](#)

Sayın Nazlı EMEKÇİ,
Öncelikle çalışmamıza göstermiş olduğunuz ilgi için teşekkür ederiz. "Voleybol hakemlerinin Ego ve Görev yönelimleri bakımından öz yeterliliklerin incelenmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmanızda ve bundan sonra yapacağınız çalışmalarda tarafımızca hazırlanan "Hakem Öz yeterlilik Ölçeğini (HÖYÖ)" kullanabilirsiniz.

Çalışmanızın sonuçları hakkında bizleri de bilgilendirirseniz seviniriz. Ekte Hakem öz yeterlik ölçeğini ve bu ölçekten yapılmış makaleleri bulabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim.

Dr. Aydın KARAÇAM

05055013220

Gönderen: Koray DOĞAN

<Koray.DOĞAN@gsb.gov.tr>

Gönderildi: 14 Kasım 2017 Salı 23:26

Kime: NAZLI KEBENÇÜ

Konu: YNT: SPORDA EGO VE GÖREV
YÖNELİMİ ÖLÇEĞİ (SEGYÖ)'NİN HAKEMLER
İÇİN ADAPTASYON ÇALIŞMASI HAKKINDA

Birinci yazarı olduğum "Sporda Ego ve
Görev Yönelimi Ölçeği (SEGYÖ)'nin
Hakemler İçin Adaptasyon Çalışması" adlı
makalemi akademik amaçlı çalışmalarınızda
kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim.

Saygılarımla

Erkoç Koray DOĞAN

Spor Psikoloğu

Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi

Ek-6 Yönetim Kurulu Kararı Örneği

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÖNETİM KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi	Toplantı Sayısı	Karar Sayısı
12.12.2017	50	30

Karar 4- Sporda Psikososyal Alanlar Anabilim Dalı 141333002 numaralı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Nazlı KEBENÇÜ EKMEKÇİ'nin tez konusunun etik kurul onayı alınması kaydı ile "Voleybol Hakemlerinin Ego ve Görev Yönelimleri Bakımından Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi" olarak belirlenmesine **OY BİRLİĞİ** ile karar verildi.

e-imzalıdır Prof. Dr. Ayşe AKTAŞ Enstitü Müdürü	
e-imzalıdır Doç. Dr. Elgin TÜRKÖZ ULUER Müdür Yardımcısı	e-imzalıdır Prof. Dr. Necip KUTLU Üye
e-imzalıdır Prof. Dr. Sezgi ÇINAR PAKYÜZ Üye	e-imzalıdır Doç. Dr. Murat TAŞ Üye
e-imzalıdır Aynur PALAMUTÇUOĞLU Enstitü Sekreteri Raportör	

Aslı Gibidir
29/12/2017

Aynur PALAMUTÇUOĞLU
Enstitü Sekreteri

Ek-7 Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu
Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Ana Bilim Dalı Başkanlığı'na

Voleybol Hakemlerinin ego ve Görec Yönelimleri bakımından Öz Yeterliliklerinin
İncelenmesi

Tezime ilişkin 06/06/2018 tarihinde yapılan Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %26'dır.

Belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

07.06.2018

Adı Soyadı : Nazlı Ekmekçi
Öğrenci No : 141333002
Anabilim Dalı : Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Ana Bilim Dalı
Programı : Yüksek Lisans

Nazlı EKMEKÇİ
Wolcan

1.DANIŞMAN ONAYI

2.DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Dr.Öğretim Üyesi aylin ZEKİOĞLU

Dr.Öğretim Üyesi Nihal Dal

aylin zekioglu

Nihal Dal

Açıklamalar

1-Tez Çalışması Orijinallik Raporu (TÇOR), TURNITIN İntihal Tespit Programı kullanımı için kişisel hesap alma hakkı bulunan tez danışmanları, Enstitülerde görevlendirilen personeller, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nda görevlendirilen kütüphaneciler tarafından alınır.

2-Sayfa sayısı 400'den az olan tezler için tez savunmasından önce ve başarılı olması durumunda düzeltmelerden sonra olmak üzere 2 kez TÇOR alınır.(400 sayfadan fazla olan tezler 400 ve katları şeklinde bölünerek Turnitin veri tabanına yüklenmesi gerekmektedir. Bu gibi durumlarda benzerlik oranının hesaplanmasına ilişkin detaylı forma, kütüphane web sayfasında bulunan Turnitin kullanım kılavuzlarının altından erişilebilir.)

3-TÇOR, tezin yalnızca Kapak Sayfası, Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan kısmının tek bir dosya olarak intihal tespit programına yüklenmesi ile alınır.

Programa yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak tez başlığının tamamı, Yazar Adı (author's first name) olarak öğrencinin adı, Yazar Soyadı (author's last name) olarak öğrencinin soyadı bilgisi yazılır.

4- TURNITIN İntihal tespit programına yüklenen dosyanın süreçlenmesinde, ilgili programdaki filtreleme seçenekleri aşağıdaki şekilde ayarlanır: - Kaynakça hariç, - Alıntılar hariç, - 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words)

5-**İsteğe bağlı ayarlar kısmından; "Ödevleri suraya gönder?" seçeneği mutlaka DEPO YOK şeklinde işaretlenmesi gerekmektedir;** aksi durumda aynı tezin ikinci kez yüklenmesi durumunda benzerlik %100 çıkacaktır ve depodan tezi silmek çok uzun süreç gerektirecektir.

6- Raporlama işlemi tamamlandıktan sonra, kaydedilmiş olan ekranın görüntüsünü sağ üst köşesinde yüzdeleri sayı olarak belirtilen "benzerlik oranı," raporlamaya tabi tutulmuş olan dosyanın "toplam sayfa sayısı" ve raporlama işleminin yapıldığı "tarih" bilgisi, "Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formuna işlenir.

7- **Benzerlik oranında tüm sorumluluk öğrenciye aittir.**

8-Tez savunma sınavı sonrasında başarılı bulunan öğrenci, tez savunma sınavı tarihi sonrasında tezde yapılmış muhtemel değişiklikleri içeren dosya kullanılarak alınmış ikinci bir intihal raporundaki bilgiler kullanılarak hazırlanmış ve tez danışmanı tarafından onaylanarak imzalanmış ikinci bir "Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu"nu Enstitüye teslim etmekte yükümlüdür.

9-Turnitin Hakkında Bilgiler: <http://kutuphane.cbu.edu.tr/turnitin.9370.tr.html>

Ek-8 Tez Çalışması Uygulama İzin Formu

Sayı : 6150
Konu : Nazlı EKMEKÇİ-Anket İzni

06.07.2018

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

İlgi: 06.07.2018 tarih ve 17624 sayılı yazınız.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün ilgede kayıtlı yazısı ile Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı öğrencisi Nazlı EKMEKÇİ'nin "Voleybol Hakemlerinin Ego ve Görev Yönelimleri Bakımından Öz Yeterliklerinin İncelenmesi" konulu tez çalışması ile ilgili olarak araştırma yapması ve anket çalışması yürütmesi Federasyonumuzca uygun görülmüş olup, gerekli izin verilmiştir.

Ancak yapılacak bu çalışma sonucunun bir rapor şeklinde hazırlanıp Federasyonumuza iletilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Av. Nihal İŞÇİ
Genel Sekreter

ÖZGEÇMİŞ

Adı	Nazlı	Soyadı	Ekmekçi
Doğum yeri	Konak	Doğum tarihi	08.07.1988
Uyruğu	TC	Tel	05072777178
Email	nazlikebencu@hotmail.com		

EĞİTİM DÜZEYİ

Üniversite	Ege Üniversitesi Spor Yöneticiliği (ÇAP)	2012
Üniversite	Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölüm İkinciliği	2012
Lise	Eşrefpaşa Lisesi	2005

İŞ DENEYİMİ

Görevi	Kurum	Süre (yıl)
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	Milli Eğitim Bakanlığı Şehit Halit Taş Ortaokulu	2014- devam ediyor.
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	Bornova Özel Ege Lisesi	2012-2014
Antrenör	B-Fit Üçyol	2010 –2011

Yabancı Diller	Okuma	Konuşma	Yazma
İngilizce	İyi	Orta	İyi

Yabancı Dil Sınav Notu

YDS	ÜDS	İELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CPE
	33,75							

	Sözel	Sayısal	Eşit Ağırlık
ALES PUANI	79,63		

Bilgisayar Bilgisi

Program Adı	Kullanma Becerisi
Word, Excel, Powerpoint.	İyi